Ушбу сонда:
2 АТТЕСТАЦИЯДАН ЎТА ОЛМАДИ...
3 ҚАРЗНИ ТЎЛАНГУ ТИНЧГИНА ЯШАНГ
4 ЭЛДАН ОЛИБ, ЭЛГА БЕРАМАН

ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ — ОЛИЙ БАХТ
ГАЗЕТА 1991 ЙИЛ 21 МАРТДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ISHONCH

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ

2005 йил 3 июн, жума № 88 (1929)

СЕШАНБА, ЧОРШАНБА, ЖУМА ВА ШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ҚАРОРИ

2005/2006 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг олий таълим муассасаларига қабул тўғрисида

Кадрлар тайёрлаш миллий дастурида белгиланган вазифаларни бажариш, олий таълим муассасаларига иқтидорли ва қобилиятли ёшларни танлаб олиш, республикамиз иқтисодиёти ва ижтимоий соҳалари учун замонавий талабларга жавоб берадиган юқори малакали мутахассислар тайёрлаш, шунингдек, замонавий компьютер ва ахборот технологиялари соҳасида мутахассислар, касб-ҳунар коллежлари ва умумтаълим мактаблари учун олий маълумотли педагог кадрлар тайёрлашни янада такомиллаштириш ва уларнинг сифатини ошириш мақсадида:

1. 2005/2006 ўқув йилида:

бакалаврлар тайёрлаш бўйича умумий қабул квотаси 51175, шу жумладан 19975 давлат грантлари ва 31200 тўлов-контракт асосида белгиланиб, улар олий таълим муассасалари ва таълим йўналишлари бўйича 1-иловага мувофиқ тақсимлансин;

магистрлар тайёрлаш бўйича умумий қабул квотаси 6200, шу жумладан 1500 давлат грантлари ва 4700 тўлов-контракт асосида белгиланиб, улар олий таълим муассасалари ва мутахассисликлар бўйича 2-иловага мувофиқ тақсимлансин;

олий таълим муассасалари таркибида ташкил этилган махсус сиртқи бўлимларга ўрта махсус маълумот ва тегишли таълим тури бўйича камида уч йил амалий иш стажига эга бўлган педагог кадрлардан, жумладан болалар спорти мураббийларидан бакалаврлар тайёрлаш учун умумий қабул квотаси 5065, шу жумладан 1265 давлат грантлари ва 3800 тўлов-контракт асосида белгиланиб, улар олий таълим муассасалари ва таълим йўналишлари бўйича 3-иловага мувофиқ тақсимлансин.

2. Олий таълим муассасаларига эга бўлган вазирликлар ва идоралар Давлат тест маркази билан биргаликда бир ҳафта муддатда ўзларига қарашли олий таълим муассасаларида давлат грантлари ва тўлов-контракт асосидаги бакалавриат ва магистратура бўйича қабул квотасини таълим тиллари бўйича тақсимлаш тўғрисидаги таклифларини Ўзбекистон Республикаси таълим муассасаларига қабул қилиш бўйича Давлат комиссиясига тасдиқлаш учун киритсинлар.

3. Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги 2005/2006 ўқув йилидан бошлаб Ўзбекистон Миллий университети ҳузурида умумий қабул квотаси 60 кишидан иборат икки йиллик махсус Олий журналистика курсларини очсин.

Белгилансинки:

Олий журналистика курсларига бошқа йўналишлар бўйича бакалавр даражасига эга бўлган ва журналистика соҳасида ўз ижодий қобилиятини кўрсатган мутахассислар танлов асосида қабул қилинади;

Олий журналистика курсларида ўқитиш тўлов-контракт асосида амалга оширилади;

Олий журналистика курслари битирувчиларига ўқиш якунида «журналистика» мутахассислиги бўйича магистр даражаси ва белгиланган намунадаги диплом берилади.

4. 2005/2006 ўқув йилида Ўзбекистон Республикаси таълим муассасаларига қабул қилиш бўйича Давлат комиссиясининг янгиланган таркиби 4-иловага мувофиқ тасдиқлансин.

5. Давлат комиссиясига (Р.С.Қосимов), Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси билан келишган ҳолда, олий таълим муассасалари бакалавриати ва магистратурасига қабул қилиш тест синовлари натижаларидан келиб чиққан ҳолда, белгиланган умумий қабул квоталари доирасида, қабул кўрсаткичларига зарур ўзгартиришлар киритишга рухсат берилсин.

6. Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Иқтисодиёт вазирлиги, Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги, Адлия вазирлиги, Ўзбекистон Касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши билан биргаликда:

2005/2006 ўқув йилидан бошлаб барча таълим йўналишлари бўйича давлат грантлари асосида таҳсил олган олий таълим муассасалари битирувчиларини мажбурий тартибда камида уч йил ишлаб бериш шарти билан таълим муассасаларига, корхона ва ташкилотларга ишга тақсимлаш амалиётини жорий этсин;

Кадрларни давлат грантлари асосида мақсадли тайёрлаш тўғрисидаги низомни бир ой муддатда ишлаб чиқсин ва белгиланган тартибда тасдиқласин.

7. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги 2005/2006 ўқув йилида давлат грантлари асосида бакалавриат ва магистратурага ҳамда махсус сиртқи бўлимларга белгиланган қабул квотасини ҳисобга олган ҳолда бюджетдан зарур маблағлар ажратилишини таъминласин.

8. Қуйидагилар:

Вазирлар Маҳкамасининг 2004 йил 4 ноябрдаги 519-сон қарорига 9-илова;

Вазирлар Маҳкамасининг «Журналист кадрлар тайёрлаш ва қайта тайёрлаш тизимини такомиллаштириш тўғрисида» 1999 йил 26 февралдаги 88-сон қарори 2-бандининг учинчи ва тўртинчи хат боши ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

9. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Р.С.Қосимов зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти **И.КАРИМОВ**

Тошкент шаҳри,
2005 йил 2 июн

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ҚАРОРИ

Ахборот технологиялари соҳасида кадрлар тайёрлаш тизимини такомиллаштириш тўғрисида

Ахборот ва компьютер технологиялари бўйича мутахассислар тайёрлаш тизимини такомиллаштириш, ахборот-коммуникация ҳамда инновация технологияларини таълим жараёнига татбиқ этишни янада кенгайтириш мақсадида:

1. Тошкент Ахборот технологиялари университети ахборот-коммуникация технологиялари соҳасида мутахассислар тайёрлаш бўйича бош олий ўқув муассасаси этиб белгилансин.

2. Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт вазирлиги, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Ўзбекистон Алоқа ва ахборотлаштириш агентлиги, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, Қашқадарё, Самарқанд, Фарғона ва Хоразм вилоятлари ҳокимликларининг 2005/2006 ўқув йилидан бошлаб Нукус, Қарши, Самарқанд, Фарғона ва Урганч шаҳарларида Тошкент Ахборот технологиялари университетининг минтақавий филиалларини ташкил этиш тўғрисидаги таклифи қабул қилинсин.

3. Ўзбекистон Миллий университетида, Тошкент Давлат иқтисодиёт университетида, Тошкент ислом университетида таълимнинг «информатика ва ахборот технологиялари» йўналиши бўйича мутахассислар тайёрлаш сақлаб қолинсин.

2005/2006 ўқув йилидан бошлаб бошқа барча олий таълим муассасаларида таълимнинг «информатика ва ахборот технологиялари» йўналиши бўйича талабалар қабул қилиш тўхтатилсин ва ушбу йўналиш бўйича таълим олаётган 2-4 курсларнинг талабалари, 1-иловага мувофиқ, белгиланган тартибда таълимни давом эттириш учун Тошкент Ахборот технологиялари университетига ва унинг минтақавий филиалларига ўтказилсин.

4. Ўзбекистон Республикаси олий таълим муассасаларида таълимнинг «информатика ва ахборот технологиялари (тармоқлар бўйича)» йўналишида бакалаврлар тайёрлаш бўйича 2005/2006 ўқув йилига қабул квоталари 2-иловага мувофиқ тасдиқлансин.

5. Қуйидагилар:

Тошкент Ахборот технологиялари университетининг ходимлар чекланган сони 390 нафар, шу жумладан бошқарув ходимлари сони 72 нафар бўлган ташкилий тузилмаси 3-иловага мувофиқ; Тошкент Ахборот технологиялари университети минтақавий филиалларининг намунавий тузилмалари 4-ва 5-иловаларга мувофиқ тасдиқлансин.

6. Тошкент Ахборот технологиялари университети филиалларини очиш, уларни жойлаштириш ва моддий-техник жиҳозлаш билан боғлиқ ташкилий масалаларни ҳал этиш учун 6-иловага мувофиқ таркибда махсус ҳукумат комиссияси тузилсин.

7. Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ҳамда Ўзбекистон Алоқа ва ахборотлаштириш агентлиги:

(Давоми 2-бетда)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ТАШҚИ ИШЛАР ВАЗИРЛИГИДА БРИФИНГ

Шу йилнинг 2 июнида Ташқи ишлар вазирлиги Қабуллар уйида Андижон шаҳридаги воқеалар юзасидан хорижий журналистлар ва дипломатик корпус вакиллари учун брифинг ўтказилди. Унда Бош вазир ўринбосари, ташқи ишлар вазири Э.Ғаниев қуйидагиларни маълум қилди:

Биринчи. Андижон шаҳрида 13 май воқеалари содир бўлиши биланоқ уларни бир неча маротаба, қўпол ва мунтазам равишда бузиб кўрсатишга уринишлар бўлди.

Жумладан, ҳатто шундай овозалар ҳам тарқатилдики, гўё Ўзбекистон Республикаси Халқаро Қизил Хоч Қўмитаси вакилларини киритмаётган ёки Интернет тармоғига уланишни чеклаб қўйган эмиш.

Ўзбекистон Халқаро Қизил Хоч Қўмитаси вакиллари билан ҳамиша мунтазам ва изчил алоқада бўлиб келган. Қизил Хоч вакиллари ўзларини қизиқтирган объектларга бориш учун тегишли тартибда мурожаат қилган ҳолларда уларга нисбатан ҳеч қандай чекловлар бўлмаган.

Интернет масаласида шуни таъкидлаш кераккки, бу ҳақдаги уйдирмалар мутлақо ақлга сиғмайди. Бугун Интернет тармоғидан фойдаланишни чеклашнинг иложи йўқ. Замонавий ахборот технологиялари асрида Интернет тармоғига бирон-бир йўсинда тўсиқ қўйиш ҳақида гапиришнинг ўзи чаласаводликдан бошқа нарса эмас.

Иккинчи. Андижон воқеалари бўйича «халқаро мустақил комиссия» тузиш хусусида.

Бу борада биз ўз позициямизни аниқ баён этганмиз ва бундан сиз яхши хабардорсиз.

Сизларга шуни маълум қилмоқчиманки, ўжарлик билан қўйилаётган бундай талабларга жавобан Ўзбекистон томони, ЕХҲТ минтақада барқарорлик таъминланишидан манфаатдор бўлган ягона ташкилот эмас, деб ҳисоблайди. Агар шундай зарурат бўлса, вазиятни холисона баҳолаш ва воқеалар ривожини кузатиш учун Ўзбекистон Тошкентда аккредитация қилинган хорижий давлатлар, жумладан АҚШ, Франция, Россия ва Хитой, шунингдек, минтақамизга бевосита яқин мамлакатлар элчихоналари вакилларидан иборат ишчи гуруҳини тузишни таклиф этди. Бу гуруҳ олиб борилаётган текширув ишлари ҳамда Ўзбекистон ҳукуматининг Андижон шаҳри ва Андижон вилоятида вазиятни барқарорлаштириш юзасидан кўраётган чора-тадбирлари мониторингини амалга оширади.

Бизнинг бундай таклифимизнинг моҳияти нимада?

Биринчидан, бундай мониторингни амалга ошириш зарурати туғилса, назорат холис бўлиши керак.

Иккинчидан, унда нафақат ЕХҲТга аъзо мамлакатлар, балки ушбу минтақада барқарорликнинг таъминланиши ва мустаҳкамланишидан бевосита манфаатдор давлатлар ҳам иштирок этиши зарур. Гап, аввало, энг яқин қўшниларимиз, минтақамизга бевосита яқин жойлашган мамлакатлар ҳақида бормоқда.

Шунингдек, Э.Ғаниев вазиятни холисона баҳолаётган ва шу орқали минтақадаги аҳволни барқарорлаштиришга ўз ҳиссасини қўшаётган мамлакатлар, оммавий ахборот воситалари ва ахборот агентликларига миннатдорлик билдирди.

Жумладан, у Россия ташқи ишлар вазири С.Лавровнинг Андижон воқеалари хусусида Владивостокда берган баёнотига эътиборни қаратди. С.Лавров: «Бизда бу ишга диний экстремистлар, «Ўзбекистон ислом ҳаракати» тузилмалари ва айрим чечен террорчиларининг даҳлдорлиги ҳақида маълумот бор», деб таъкидлади.

Бу баёнот кўп нарсадан далолат беради...

(ЎзА)

Тошлоқ тумани пиллакорлари жорий йил 2820 қути ипак қурти парваришлашди. Давлатга ҳар қути ипак қурт уруғидан 46 килограмдан жами 126 тонна юқори сифатли «кумуш тола» топшириш режалаштирилган. Бу борада тўртта ширкат, 185 та фермер хўжаликлари билан шартномалар имзоланди.

Парвариш ишлари намунали ташкил этилганлиги ўз самарасини бермоқда. Ҳозиргача 520 қути ҳисобига салкам 28 тонна пилла олинди. Уруғлик учун олинаётган пилланинг бир қутиси ҳисобига 62 килограмдан «кумуш тола» етиштирилди.

Тумандаги Арабмозор ва Ахшак пилла қабул қилиш пунктларида мавсумга ҳар томонлама пухта ҳозирлик кўрилган. Қобулжон Абдужабборов, Неъматжон Мамадалиев, Шермирза Ғофуров, Рўзибой Йигиталиев, Аъзамжон Нишонов ҳосилни тез ва сифатли қабул қилиб олмоқдалар.

Суратда: пиллакорлар Раҳима Сулаймонова ва Эргашой Ҳожиматова.

Ш.ОЛИМОВ
(ЎзА) олган сурат.

ОСУДА КУНЛАРДАН ҚЎЙМАСИН

Андижонликлар эзгуликка интилиб яшовчи, боғ яратишни, экинлардан мўл ҳосил олиб, халқимиз дастурхонини тўкин-сочин этишга жазм қилган миришкорлардир. Улар ўз садоқатларини амалий фаолият орқали намоён этиб келмоқдалар.

– Минг афсуски, 13 майдаги нохуш воқеалар бошимизни эгиб қўйди, – дейди Жалақудуқ туманидаги «Олмазор» маҳалла фуқаролар йиғини раиси Майрамхон Назарова. – Бесабаб қўлга тикон кирмайди. Кўргуликларнинг барига ўзимиз сабабчимиз. Йиғинларда кўп бора такрорлайман, андишанинг чегараси бўлиши керак. Агар андиша деб ёмонни яширсак, кимларнингдир фарзанди шубҳали кимсалар билан ўралашиб юрганини сезсагу, ўзимизни билмаганга олсак, бундай андишанинг уйи куйсин.

Опанинг сўзларига мисоллар кўп. Масалан, Дилшод Муйдинов ва Абдуфатто Узоқов тадбиркорлик қилиб, кам бўлишмаётганди. Рўзғорлари бут, ўйлаган режалари бирин-кетин амалга ошаётганди. Бироқ, одам оласи ичида, деганларидек, уларнинг тили билан дили бошқа экан. Шу икки тадбиркор Андижондаги кўнгилсиз воқеалар иштирокчиси бўлиб чиқди. Охир-оқибат қишлоққа уларнинг мурдаси келди...

– Бундай кўнгилсиз ҳолатнинг олдини олиш мумкин эди, – дея фикрини давом эттиради Майрамхон опа. – Афсуски, лоқайдлик, хотиржамликка берилиш, ҳаттоки, жиноят кўчасига кираётган ёшларни била туриб, юзимизни четга буриш каби иллатлардан қутулишимиз чамаси осон кечмаяпти. Андижонликларнинг қалби ларзага келди. Лаънати террорчиларга бўлган нафратимиз минг чандон ошди.

Маҳалла ҳудудида 4 мингга яқин аҳоли истиқомат қилади. Яқинда Қучқор Турдиев номли мактабда йиғин ўтказилди. Унда шум ниятлиларга қўшилиб, ёш умрини хазон қилган Дилшод Муйдиновнинг акаси Шукриддин Муйдинов бош эгиб ўртага чиқди. У кўп фарзандни вояга еткизган онасининг қалб нидосини маҳалладошларига етказди:

– Маҳалла-куй олдида уятлимиз. Нобакор фарзанд кўксимизни доғлади. Унга берган оқ сутимга рози эмасман.

Кўчалар бўйлаб ташвиқот гуруҳи фаолият юритмоқда. Табаррук инсонлар, зиёлилар, ҳуқуқшунослар, ички ишлар ходимлари соғлом турмуш тарзини мустаҳкам қарор топтириш, гиёҳвандликка қарши муросасиз курашиш, огоҳликни бир сония бўлада қўлдан бермасликка барчани даъват этишмоқда.

Муносабат

Аҳолини иш билан таъминлаш, янги иш ўринлари яратиш, оилавий тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш бугунги куннинг муҳим вазифаларидандир. Бунёдкорлик, ҳамжиҳатлик, меҳр-оқибат, айни пайтда ўзаро талабчанлик муҳити мустаҳкам қарор топган жойда осудалик бўлади. Улуғбек Раҳмонов, Нурмуҳаммад Мирзакаримов, Комилжон Акбаров каби ташаббускор кишиларнинг саъй-ҳаракати туфайли қатор кичик корхоналар, тегирмонлар гуриллаб ишламоқда. Сўнгги кунларда 30 га яқин ўғил-қиз янги ишхоналардан қўним топдилар.

Маҳалла ўрамида «Бунёд-М» ҳиссадорлик жамияти, қишлоқ врачлик пункти, машина-трактор парки фаолият юритмоқда. Куни кеча Швейцариядан хушхабар олинди. Олий сифат белгиси халқаро фонди томонидан ҳиссадорлар жаҳон бозоридаги харидоргир маҳсулотлари учун олий сифат нишонига сазовор бўлишипти. Ҳамманинг дилида ва тилида битта гап: осуда кунлардан қўймасин!

С.РЎЗИМАТОВ,
К.ОЛЛОЁРОВ,
«Ишонч» мухбирлари

Масала кўндаланг қўйилади

МУАММО

уни четдан биров келиб ҳал этиб бермайди

Вазирлар Маҳкамасининг мажлисида мамлакатимиздаги пиллакашлик ва шойи тўқиш корхоналарида қувватлардан фойдаланиш ўртача 55 фоиздан ошмаётганлиги, технологик асбоб-ускуналарнинг кўпчилиги эскириб, уларни янгилаш учун хорижий инвестициялар амалда жорий этилмаётгани, маҳсулот экспорти эса пилланинг бир қисмини ва ипак ипни чет элга етказиб бериш билан чекланиб қолинаётганлиги танқид қилинганди. Бунинг туб сабабларини бир корхона мисолида кўриб чиқайлик.

Беш йил муқаддам Шаҳрисабзда пиллакашлик фабрикаси базасида янги корхонага асос солинди. "Кумуш" номи билан аталадиган Ўзбек - Британия қўшма корхонаси Қашқадарё ҳамда қўшни вилоятларда етиштирилган 1100 тонна қуруқ пиллани қайта ишлаш қувватига эга эди. Дастлаб "Кумуш"да иш ёмон кетмади. Японияда тайёрланган замонавий пилла қуритиш ва ипак ўраш дастгоҳлари билан жиҳозланган ҳиссадорлик жамиятида 1 йилда ўртача ҳисобда 250 тонна табиий ипак ишлаб чиқариб, хорижга жўнатиш мўлжалланганди. Шунингдек, 10 турдаги ипак чиқиндиларини тайёрлаш ният қилинди.

Табиийки, корхонани тўла қувват билан ишлатиш, ойма-ой кўрсаткичларни яхшилаб бориш учун белгиланган тадбирлар ташкилотчилик ишлари билан мустаҳкамланиши зарур. Баъзи раҳбару мутахассислар, ҳал қилувчи бўғинларда фаолият юритаётган ходимлар ўзларини бозор шароитида ишлашга тайёрлай олмаганликлари, маҳсулот сифати ва уни сотиш жараёнларининг пухта ўйланмаганлиги қатор муаммоларни келтириб чиқарди. Пировард натижада ҳозирги кунда 1300 нафарга яқин ишчи-хизматчи, муҳандис-техник ходим ўз тақдирини боғлаган қўшма корхона тўла қувват билан ишламаётир. Рақамларга эътибор қилайлик. Агар 2000 йилда 209 тонна хом ипак ишлаб чиқарилган бўлса, бултур бу кўрсаткич 144,4 тоннага тушиб қолди. Жорий йилнинг биринчи чорагида эса 26,5 тонна маҳсулот тайёрланди, холос.

Қолоқлик сабабини жамоа раҳбарлари, баъзи мутахассислар жаҳон бозорида табиий ипак нархининг тушиб кетиши, корхонада етиштирилаётган пилла ҳажми ва сифатининг пасайиши билан изоҳлашга уринишмоқда. Ваҳоланки, ҳамма гап омилкорликда, ишнинг кўзини билиб ҳаракат қилишда, ташаббускорликдадир. Таҳлил шуни кўрсатадики, омилкор кишилар муаммоларни ўз вақтида, жойида ҳал этадилар. Ички имкониятлардан унумли фойдаланиб, меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш, унинг ҳар томонлама харидоргир бўлиши учун алоҳида жон койитадилар. Умуман, технологик жараён бошдан оёқ бир маромда ишлаши учун барча бир ёқадан бош чиқариб ҳаракат қилиши даркор.

"Кумуш" қўшма корхонасида эса иш бошидан пухта режалаштирилмаган. Фаолиятни бошлайверайлик, буёғи бир гап бўлар, қабилидаги гап-сўзлар пировард натижада ҳал қилиниши қийин бўлган жумбоқларга сабаб бўлди. Шу боис жорий йилнинг 19-февралидан бошлаб корхонанинг фаолияти тўхтаб, 1249 нафар ишчи мажбурий таътилга чиқарилди. Таваккалчилик асосида иш тутилаётганлигини яна шундан ҳам билса бўладики, бултур 201 киши ишга қабул қилиниб, 523 ишчи-хизматчи вазифасидан бўшатилган. Корхонанинг дебитор ва кредитор қарзлари кўпайиб бормоқда. Боз устига Фарғонадаги "Буюк ипак йўли" корхонаси 107 миллион, Тошкентдаги "Тола" фабрикаси 40 миллион, Намангандаги "Атлас" акциядорлик жамияти 32 миллион, "Силк-Рауд" қўшма корхонаси 23 миллион, "Ипак-Иппекс" республика бирлашмаси эса 13 миллион сўмлик маҳсулотнинг ҳақини шу кунгача қайтармаган.

Солиқ тўловларининг ошиб бораётганлиги ҳам тараққиётга тўғаноқ бўлмоқда. Ҳаммаси бўлиб 438 миллион 947 минг сўм қарз корхона бўйнида турибди. Иқтисодий манфаатдорлик кўнгилдагидек эмаслиги, маошларни беришда узилишлар бўлаётганлиги ходимлар кайфиятига салбий таъсир ўтказмоқда. Айланма маблағлар етишмаётганлиги сабабли ўтган йили "Уй-жой-жамғарма банки"дан 347 миллион сўм олинган кредит муайян вақт жонларига оро кирди. Унинг 73 миллион сўми қайтарилди. Бироқ, биламизки, кредитдан унумли фойдаланган, унга суянган ҳолда муаммоларни ҳал эта олган жамоагина кўзланган мақсадга эриша олади. Ҳали бу борада ўйлаб кўрадиган жиҳатлар кўп.

Ҳозирги кунда қўшма корхонани қолоқликдан олиб чиқиш, иқтисодиётни юксалтириш чора-тадбирлари кўрилмоқда. Хорижий шериклар, жумладан "Картхилл - инвестмент компани ЛТД" компанияси билан 100 тонна табиий ипакни экспорт қилиш режалаштириляпти. Ният амалга ошса, корхона қаддини тиклашнинг дастлабки имкониятлари яратилади. Ҳар ҳолда ишчи-хизматчилар катта умид ва иштиёқ ила меҳнат қилишмоқда. Улар қадрдон корхоналарини давр талаблари даражасида ривожлантиришга эришиш учун қўлларидан келган барча ишни қилишмоқда. Цех бошлиқлари Бахтиёр Ҳалимов, Тошпўлат Поёнов, Луқмон Файзиев, ишчилар Сабоҳат Аҳмедова, Зулайҳо Абдусаломова, Зулфина Нуралиева, Намоз Қушматов сингари фидойилар омилкорлик, ташкилотчилик кўрсатишмоқда.

Касаба уюшма ташкилоти раиси Акбар Назаровнинг таъкидлашича, меҳнатни муҳофазалаш, меҳнаткашларни ижтимоий-иқтисодий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш масалаларига имконият даражасида эътибор қаратилмоқда. Шу кунгача 1 миллион 420 минг сўмлик моддий ёрдам кўрсатилди. 30 нафар кам таъминланган оилаларга озиқ-овқат маҳсулотлари тарқатилди. Ишчи-хизматчилар учун бепул иссиқ овқат, ишга қатнашлари учун махсус автобус ажратилган. Равшанки, муаммоларни четдан биров келиб ҳал этиб бермайди. Фақат биргаликдаги саъй-ҳаракат, изланиш, омилкорлик туфайлигина "Кумуш" қўшма корхонасининг шуҳратини тиклаш мумкин. Ва албатта Республика "Ўзбек ипаги" уюшмаси мутасаддилари ўз йўналишларида амалий ёрдам ва мадад кўрсатсалар айни муддао бўларди.

Иззат ҲИКМАТ,
"Ишонч" мухбири

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ҚАРОРИ

Ахборот технологиялари соҳасида кадрлар тайёрлаш тизимини такомиллаштириш тўғрисида

(Боши 1-бетда)

икки ҳафта муддатда Тошкент Ахборот технологиялари университети минтақавий филиаллари тўғрисидаги Низомни ишлаб чиқсин ва тасдиқласин ҳамда Тошкент Ахборот технологиялари университетининг амалдаги Уставига тегишли ўзгартиришлар киритсин;

Давлат тест маркази билан биргаликда 2005/2006 ўқув йилида Тошкент Ахборот технологиялари университетининг минтақавий филиалларига талабалар қабул қилиш бўйича тест синовлари ўтказиш борасида зарур чора-тадбирлар кўрсин.

8. Тошкент Ахборот технологиялари университети бир ой муддатда таълимнинг «информатика ва ахборот технологиялари (тармоқлар бўйича)» йўналишида кадрлар тайёрлаш ва қайта тайёрлаш ҳамда малакасини оширишга бўлган талаб-эҳтиёжни ҳисобга олган ҳолда филиалларни ривожлантириш дастурини ишлаб чиқсин.

9. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги:

Тошкент Ахборот технологиялари университети учун 2005 йилга тасдиқланган бюджет маблағлари миқдорига тегишли ўзгартиришлар киритсин ҳамда Тошкент Ахборот технологиялари университетида ва янги ташкил этиладиган минтақавий филиалларда таълимни ташкил этиш учун зарур бюджет маблағлари ажратилишини таъминласин;

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва вилоят ҳокимликлари билан биргаликда топширилаётган бино ва иншоотларни капитал таъмирлаш, шунингдек зарур ўқув лаборатория ускуналари, компьютер техникаси ва кутубхона фонди билан жиҳозлаш учун 2005/2006 ўқув йили бошланишига қадар амалга оширилишини назарда тутган ҳолда маблағлар ажратилишини кўзда тутсин.

10. Ушбу қарорнинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари Р.С.Азимов ва Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари А.Н.Арипов зиммаларига юклатилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти **И.КАРИМОВ**

Тошкент шаҳри,
2005 йил 2 июн

Фахр

Бундан роппа-роса 65 йил илгари пойтахтимизнинг Мирзо Улуғбек тумани ҳудудида жойлашган «Ўзкабел» корхонаси пойдеворига биринчи ғишт қўйилганди. 90-йилларга қадар муайян даражада шаклланган корхона ҳаётидаги ўзгаришлар асосан мустақиллик даврида ўтган сўнгги 14 йилга тўғри келди. У замонавий хорижий технология ва ускуналар билан жиҳозланди ва «Ўзкабел» Ўзбекистон-АҚШ қўшма корхонаси деб ном олиб, акциядорлик жамиятига айлантирилди.

Йиллик ҳисоботлар шуни кўрсатмоқдаки, ўтган 2004 йилда 16 миллиард 500 миллион сўмлик кабель маҳсулотлари ишлаб чиқарилиб, бунинг 11 миллион АҚШ долларидан зиёдроқ қисми Россия, Украина, Белоруссия, Қозоғистон, Озарбайжон, Арманистон, Қирғизистон, Тожикистон ва бошқа давлатларга экспорт қилина бошланди. Жорий йилнинг ўтган даврида бу ерда 5 миллиард 201 миллион 300 минг сўмлик маҳсулот тайёрланди. Бунинг ҳам 1 миллион АҚШ долларига тенг қисми хорижга экспорт қилинди. Айни пайтда корхона маҳсулотларидан халқ хўжалигининг барча жабҳаларида кенг фойдаланиляпти. Шунингдек, бу ерда Финландия, Франция, Венгрия давлатларининг машҳур компанияларида тайёрланган технология ҳамда дастгоҳлар билан бирга Америка Қўшма Штатларида ишлаб чиқарилган «Саутвайер» фирмаси маҳсулоти – мис катинкаларини узлуксиз эритиб, зарур ўлчамдаги симлар тайёрлаш технологияси ҳам ўзлаштирилган.

– Ҳа, истиқлол йиллари мамлакатимизда мислсиз ижобий ўзгаришлар рўй берди, – дейди қўшма корхона бош директори Омонилла Ибрагимов. – Хорижий сармоядорлар билан алоқамиз кенг ривожланди. Қўшимча иш ўринлари яратилди. Маҳсулотларимиз жаҳон бозорига «Made in Uzbekistan» деган ёрлиқ билан кира бошлади. Улар орасида «Ўзкабел» маҳсулотлари борлигидан фахрлансак арзийди.

ЖАҲОН БОЗОРИГА ЙЎЛ

Д.ЮСУПОВ (ЎзА) олган суратлар.

МЕҲРИБОНЛИК УЙИГА - СПОРТ АНЖОМЛАРИ

Халқаро болаларни ҳимоя қилиш куни муносабати билан Сурхондарё вилояти халқ таълими бошқармаси ҳамда тармоқ ходимлари касаба уюшма кенгаши ҳамкорлигида Бойсун туманидаги 12-Меҳрибонлик уйида катта байрам тадбири ўтказилди.

«Биз - Президент фарзандларимиз» деб номланган тадбирда вилоят ва туман ҳокимлиги вакиллари, прокуратура органлари ходимлари ҳамда нуроний отахону онахонлар ҳам иштирок этишди. Меҳрибонлик уйи тарбияланувчиларига вилоят ҳокимлиги ва халқ таълими бошқармасининг эсдалик совғалари, тармоқ касаба уюшма кенгашининг спорт анжомлари топширилди. Ёш ўғил-қизлар томонидан ижро этилган ажойиб бадиий саҳна кўринишлари ва спорт тўгараклари қатнашчиларининг кўргазмали чиқишлари кечага ўзгача файз бағишлади.

АКВАПАРК ФОЙДАЛАНИШГА ТОПШИРИЛДИ

1-июн куни қорақалпоғистонлик болажонлар ажойиб совға олишди. Нукус шаҳрида замонавий меъморчилик асосида қуриб битказилган Аквапарк фойдаланишга топширилди. Шу куни юзлаб болажонлар мазкур истироҳат боғида дилдан ўйнаб-қувнашди, мароқли ҳордиқ чиқаришди.

Республика туманларида Ватанимиз келажаги бўлган жажжи фарзандларимиз иштирокида яна бошқа кўплаб хайрли тадбирлар ўтказилди. Чунончи, Нукус шаҳридаги Бердах номли давлат мусиқа театри ва ўнлаб маданият уйларида болалар учун хайрия концертлари уюштирилди. Шунингдек, «Талантли болаларни излаймиз», «Дунё болалар нигоҳида», «Севимли ўйинчоқлар», «Ким эпчилу, ким чаққон?» сингари танловлар ҳам мактаб ўқувчилари ва боғча тарбияланувчиларида катта таассурот қолдирди.

БОЛАЖОНЛАР КЎНГЛИ ЧОҒ

Фарғона вилоятининг барча шаҳар ва туманларида халқаро болаларни ҳимоя қилиш куни катта шодиёналар билан нишонланди. «Мен тинчликни истайман», «Соғломжон - полвонжон», «Ким эпчилу, ким чаққон?» номли турли спорт мусобақалари, кўрик-танловлар, кўнгилочар тадбирлар ўтказилди.

Фарғона шаҳрида бўлиб ўтган байрам тадбирида 50 нафар иқтидорли ўқувчига ҳокимлик томонидан таъсис этилган қимматли совға-саломлар топширилди. Сўх туман таълим ва фан ходимлари касаба уюшма вакиллиги 36 нафар ногирон боланинг омонот дафтарчаларига маълум миқдордаги пул маблағини ўтказиб берди. Шунингдек, Тошлоқ тумани барча умумтаълим мактабларида байрам тадбирлари ўтказилиб, 725 нафар ногирон болажонлар ҳолидан хабар олинди.

ЁШ РАССОМЛАР ТАНЛОВИ

Самарқандда вилоят халқ таълими бошқармаси, тармоқ ходимлари касаба уюшма кенгаши ҳамда маҳалла фуқаролар йиғинлари билан ҳамкорликда бир қанча тадбирлар амалга оширилди. Алишер Навоий номли шаҳар истироҳат боғида мактаб ўқувчиларининг ижодий ишлари бўйича кўргазмалари ташкил қилинди, концерт дастурлари намойиш этилди. Айниқса, ёш томошабинлар қўғирчоқ театри санъаткорларининг қизиқарли томошалари болажонларга олам-олам завқ улашди.

Байрам куни бир қатор хайрли тадбирлар ҳам ўтказилди. Чунончи, Меҳрибонлик уйлари тарбияланувчиларига совғалар улашилди. Шу билан бирга, 200 нафардан ортиқ ногирон болалар ҳолидан хабар олинди.

«Олам болалар нигоҳида» мавзусидаги ёш рассомлар кўрик-танлови ҳам кўпчиликда катта қизиқиш уйғотди. Унда 265 нафар истеъдодли ўқувчи ёшлар қатнашиб, маҳоратларини намойиш этдилар. Ғолиблар эсдалик совғалари билан тақдирланди.

БЕПУЛ ЙЎЛЛАНМАЛАР

Бухоро шаҳридаги «Сомонийлар боғи»да уюштирилган тадбирга мактаб ўқувчилари, Меҳрибонлик уйлари ва махсус мактаб-интернатлар тарбияланувчилари таклиф қилинди. Улар учун бу ерда турли аттракционлар, томошалар, дорбоз ўйинлари ташкил қилинди, рассомчилик, қўшиқчилик, рақс танловлари ҳамда спорт мусобақалари ўтказилди.

Бухоро Давлат университетида маъмурият ва касаба уюшма қўмитаси билан ҳамкорликда ажойиб байрам тадбири бўлиб ўтди. Унда ходимларнинг ўнлаб фарзандлари иштирок этди. Вилоят касаба уюшмалари ташкилотлари бирлашмаси томонидан Бухоро шаҳридаги Меҳрибонлик уйининг юз нафар тарбияланувчисига болалар оромгоҳининг бепул йўлланмалари топширилди. Дарвоқе, шу куни Бухоро ва Когон шаҳарларидаги 9 та, Пешку, Жондор, Ромитан, Олот, Ғиждувон туманларидаги 8 та мактаболди оромгоҳларида дам олиш мавсуми бошланди. Шунингдек, тармоққа қарашли Вобкентдаги сўлим оромгоҳ ҳам болажонларни ўз бағрига олди. Мазкур оромгоҳларда болалар учун қизиқарли байрам тадбирлари ўтказилди.

ЯХШИЛАР КАМ БЎЛМАСИН

Наманган шаҳридаги Бобур номли истироҳат боғи болажонлар билан гавжум бўлди. Ажойиб куй-қўшиқлар, қизиқарли саҳна томошалари уларга олам-олам қувонч бағишлади.

Вилоят таълим ва фан ходимлари касаба уюшма кенгаши ходимлари 26-Меҳрибонлик уйида бўлиб, бу ерда тарбияланаётган болажонлар билан қизиқарли учрашув ўтказишди. Тарбияланувчиларга кийим-бош ва спорт жиҳозлари тортиқ қилинди.

А.АЛЛАМУРОДОВ,
«Ишонч» мухбири

Тармоқ касаба уюшма ташкилотларида

АЪЗОЛИК

фермерларга фақат наф келтирмоқда

Тошкент вилояти Агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси Кенгаши 193 минг нафардан зиёд аъзоларни ўз сафига бирлаштирган. Айни пайтда тармоқ ходимлари эл-юртимиз дастурхонини тўкин-сочин қилиш мақсадида пахта, буғдой, пилла, шоли, мева-сабзавот, чорва маҳсулотларини етиштиришмоқда. Вилоят, туман касаба уюшма кенгашлари ҳамда бошланғич ташкилотлар қишлоқ меҳнаткашларини ижтимоий-иқтисодий, ҳуқуқий манфаатларини ҳимоялаш, меҳнатларини муҳофазалаш, улар ўртасида маданий-маърифий ва спорт ишларини олиб бориш, соғломлаштириш каби ишларни амалга оширмоқдалар.

Маълумки, мамлакатимиз мустақилликка эришгач, қишлоқ хўжалигида янги бир синф - фермерлар фаолият кўрсатишяпти. Уларнинг сони вилоятда йилдан-йилга ортиб бормоқда. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2003 йилда қабул қилган «Қишлоқ хўжалигида ислоҳотларни чуқурлаштиришнинг энг муҳим йўналишлари тўғрисида»ги ҳамда «2004 - 2006 йилларда фермер хўжаликларини ривожлантириш концепцияси тўғрисида»ги Фармонлари тармоқда ислоҳотларни чуқурлаштириш, ишлаб чиқаришни бошқаришнинг бозор тамойилларига мос келадиган ташкилий тузилмасини жорий этишга хизмат қилмоқда. Фермерларнинг эркин фаолият юритишлари учун имконият яратиш ҳамда ривожлантиришнинг аниқ йўналишлари ва вазифаларини ҳам айнан шу фармонлар белгилаб берди.

Тармоқ касаба уюшма Кенгашлари ҳамда бошланғич ташкилотлар фермерлар билан ҳамкорлик қилишнинг ўзига хос томонларини ишлаб чиқиб, энг аввало унумли меҳнат ва юқори самарадорликка эришишга ва шу орқали меҳнаткашлар манфаатини ижтимоий-иқтисодий ҳамда ҳуқуқий ҳимоялашни асосий мақсад қилиб олганлар.

Бунинг учун эса фермерлар билан ишлашни янгича услубларини ҳаётга тадбиқ этиш тақозо қилинмоқда. Шу боисдан ҳам деҳқон ва фермер хўжаликлари билан жамоа шартномалари тузиш ва уни ҳаётда тўлақонли бажарилиши учун барча чоралар кўрилмоқда. Жорий йилда тармоқ ходимларини яхши ишлашлари учун уларга кўнгилдагидек шарт-шароит яратиб бериш, меҳнатларини муҳофазалаш ва бошқа ташкилий ишларни тўлақонли амалга ошириш учун жамоа шартномаларини пухта ва аниқ, меҳнат қонунчилигига риоя қилинган ҳолда тузилиши таъминланди. Шу мақсадда кўплаб семинарлар, очиқ мулоқотлар ўтказилмоқда. Юқори Чирчиқ туманининг «Гулистон» ширкат хўжалигида бўлиб ўтган семинар йиғилишида ҳам айнан шу долзарб вазифа батафсил муҳокама этилди. Мазкур хўжалик мисолида бошқарув ва касаба уюшма ташкилотининг биргаликда жамоа шартномаси бўйича олинган мажбуриятларни бажарилиши кўриб чиқилди.

Ғаллачилик ва пахтачиликка ихтисослашган ушбу хўжалик 2000 йилни 140 минг сўм зарар билан якунлаб, санацияга тушган эди. Маъмурият ва касаба уюшма ташкилотининг фаоллари вазиятни чуқур таҳлил этиб зарур чора-тадбирларни белгилаб олишди. Енг шимариб, ишга киришилди. Барча кўрилган саъй-ҳаракатлар беҳуда кетмади. Икки йил ичида хўжалик санациядан чиқди. 1200 гектар майдондаги ғалладан 60 центнердан ошириб ҳосил етиштирилди. 1.140 гектар ердаги пахта ҳосилдорлиги эса 26,2 центнерга етказилди. Олинган соф фойда 157 миллион сўмдан ошди. Ҳар бир аъзонинг ўртача йиллик даромади 609 минг сўмни ташкил этди. Шу билан бирга хўжалик аъзоларига 80 тонна ёғ, 137 тонна шрот, 40 тонна шелуха тарқатилди. Дала меҳнаткашлари учун зарур иш шароитини яратиб бериш учун хўжалик раҳбарияти ва касаба уюшма ташкилотининг фаоллари тинмай изландилар. Уларнинг ташаббуси билан хўжаликнинг «Дархон» қишлоғида врачлик пункти қурилиб, ишга туширилди. «Оқ овул» ва «Жумабозор» қишлоқларида тиббий бўлимлар фаолият кўрсата бошлади. Хўжалик ҳудудидаги 6 та мактаб таъмирдан чиқарилди. Бунинг учун 5 миллион сўм сарфланди. Мактаб ўқувчиларига 600 минг сўмлик дарсликлар бепул тарқатилди. Хўжалик аъзоларига якка тартибда уй-жой қурилиши учун 30 гектар ер майдони ажратиб берилди. Кам таъминланган оилаларга моддий ёрдам кўрсатилди.

Бир сўз билан айтганда, хўжаликнинг эришган ютуқлари, касаба уюшма ташкилоти ҳамда хўжалик раҳбариятининг ҳамкорликда олиб бораётган фаолиятлари, шу жумладан жамоа шартномаси бўйича олинган мажбуриятларнинг бажарилиши кўпчилик учун яхшигина тажриба мактабини ўтади. Жорий йилда ҳам вилоят Кенгаши Чиноз туманида ана шундай анжуман ўтказишни мўлжаллаяпти. Унда айнан фермер хўжаликларида жамоа шартномалари тузилиши, уларнинг ижтимоий ҳимоясини яхшилаш, турли муаммоларнинг ечимини топишда жамоа шартномаларининг роли каби масалалар асосий мавзу бўлади.

Шу билан бир қаторда фермер хўжаликларини касаба уюшма аъзолигига тўлиқ қамраб олишга ҳаракат қилинмоқда. Касаба уюшмаси гуруҳлари, цех қўмиталарини ҳар бир ҳудудда ўз шароитидан келиб чиққан ҳолда ташкил этиш масаласига асосий эътибор қаратиляпти. Ҳозирги кунда Бекобод, Чиноз, Янгийўл ва бошқа туман касаба уюшма кенгашлари фермерлар билан ишлашни кўнгилдагидек йўлга қўйишган. Уларни соғломлаштириш, меҳнат муҳофазаси, маданий-маърифий ҳамда спорт тадбирларини уюштириш касаба уюшмасининг зиммасида.

Дарҳақиқат, ҳар бир фермер эндиликда касаба уюшма туман Кенгаши билан бевосита мулоқот қиляпти. Айрим фермерлар аъзолик бадалини ўз вақтида кўпроқ ўтказиб, шу ҳисобдан соғломлаштириш масканларига йўлланма олиш истагини билдиришмоқда. Вилоят Кенгаши фермер хўжаликлари аъзоларини самарали меҳнатларини рағбатлантириш масаласига алоҳида эътибор қаратмоқда. Шартномавий мажбуриятларни ошириб бажарган Янгийўл туманидаги «Уфқ», Оққўрғондаги «Покиза - М», Паркентдаги «Хожи ота», Бўкадаги «Камолот» фермер хўжаликлари вилоят Кенгашининг қимматбаҳо совғалари билан тақдирланишди.

Н.РАФИҚОВ,
«Ишонч» мухбири

Касаба уюшмалари меҳнаткашлар ҳақ-ҳуқуқининг устувор ҳимоячиси

АТТЕСТАЦИЯДАН ЎТА ОЛМАДИ...

Ўтган йилнинг охирлари эди. Хоразм вилояти таълим ва фан ходимлари касаба уюшма Кенгаши раиси М.Раҳимова қабулига Урганч шаҳридаги 6-мактабнинг бир гуруҳ ўқитувчилари кириб келишди.

— Вилоят халқ таълими бошқармаси директоримиз Гавҳар Болтаевани вазифасидан озод қилди. Тушунмовчилик бўлганлиги аниқ. Мен йигирма йилдан ортиқ шу мактабда ишлаяпман. Раҳбаримиз жамоа учун кўп иш қилмоқда, - деди кекса ўқитувчи Н.Юсупова.

— Мен шу мактабни собиқ ўқувчисиман. Институтни тамомлаб, шу даргоҳда ишлаяпман. Г.Болтаева директорлигида мактабимизда таълим- тарбия яхшиланди. Жамоамиз ҳамжиҳат, - сўзга қўшилди педагог С.Абдуллаева.

Республика тест маркази ва халқ таълими вазирлигининг қўшма буйруғи асосида тузилган аттестация комиссияси Г.Болтаевани вазифасига нолойиқ деб топгач, вилоят халқ таълими бошқармаси уни вазифасидан озод қилганди.

Урганч шаҳар 6-мактабнинг собиқ директори Г.Болтаева аризаси бўйича иш Урганч фуқаролик туманлараро судида кўриб чиқилди. Унинг ҳал қилувчи қарори билан Г.Болтаевани аттестациядан ўтказишда белгиланган Низом талаблари бузилган, деб топилиб, қарор бекор қилинди ва вазифасига тикланди. Қарордан норози бўлган аттестация комиссияси ҳайъати ишни аппеляция тарзида қайта кўриб чиқишни талаб қилди. Хоразм вилояти фуқаролик ишлари бўйича суди раисининг биринчи ўринбосари Г.Шаҳобиддинов бошчилигида иш аппеляция тарзида кўриб чиқилди.

Натижада дастлабки суд ишида процессуал камчиликлар борлиги маълум бўлди. Яъни фуқаролик судида қатнашган тест марказининг вакили Б.Ёқубовга берилган ишончномага ваколати бўлмаган шахс имзо қўйганлиги, асосий муҳр ўрнига девонхона муҳри босилгани учун Урганч туманлараро суди қарори бекор қилиниб, ишни қайта кўриш ҳақида қарор қабул қилинди.

Шу йил Урганч туманлараро суди раиси Б.Қурбонов раислигида, иш учинчи марта кўриб чиқилди ва яна аттестация комиссияси Низом талабларини бузган,, деб топди. Г.Болтаева қайтадан ишга тикланди.

Хўш, комиссия қандай хатоликка йўл қўйганди?

Ўзбекистон Республикаси халқ таълими тизими, бошқарув органлари ва ўқув юртларининг раҳбар ва педагог кадрлар аттестацияси Низомига кўра қарордан норози киши апеляция комиссиясига мурожаат қилиши лозим, дейилганди... Лекин бундай ваколатли комиссия вилоят халқ таълими бошқармасида тузилмаган. Низомнинг йигирма биринчи бандига кўра комиссия раҳбар кадрлар таълимига оид меъёрий ҳужжатлар, раҳбарлик қобилияти ва маънавий-маърифий йўналишлари бўйича тест синовидан ўтказилиши керак. Аниқ, статистик маълумотлар асосида унинг фаолияти ўрганилиб таҳлил қилиниши, жамоа ўртасида ижтимоий сўровлар ўтказилиши белгиланган. Унда раҳбарнинг хулқ-атвори, инсонпарварлиги, жамоани бошқара олиш қобилияти, ташкилотчилиги ва ташаббускорлиги, фидойилиги, масъулиятлилиги ва бошқа фазилатлари ўрганилиши лозим. Лекин судда қатнашган вакилнинг айтишига кўра, бу фактларни ўрганишга комиссиянинг вақти етмаган. Шунинг учун халқ таълими бошқармаси томонидан берилган материалларга асосланган.

Лекин аттестацион комиссиясининг дастлабки синови ҳисобланган тест саволларига Г.Болтаева яхши жавоб берган. Бу фактлар, судда тасдиқланди. Иккинчи синов-суҳбатда эса вазифасига нолойиқ, деб топилган. Ижтимоий сўровлар эса ўтказилмаган. Ушбу Низомнинг 32-бандида «Аттестация комиссияси педагог ва раҳбар кадрлар тўғрисида тақдим қилинган маълумотлар, тест синовлари, ижтимоий сўров ва суҳбат натижалари асосида умумий хулосани қабул қилади» деб кўрсатилган бўлсада, судда кўрсатма берган комиссия вакили Б.Ёқубов асосан суҳбат натижаларига эътибор қаратилганини айтиб ўтди. Бу эса Низом талаблари қўпол равишда бузилганини кўрсатади.

Шунингдек, Б.Ёқубов судда мактабда жиноятчилик бўйича кўрсатгич юқорилиги, кадрлар қўнимсизлиги мавжудлигини айтиб ўтди. Суд бу фактларни синчиклаб ўрганиб, бунда мактаб директорининг айби йўқ деб топди. Г.Болтаевага малакаси етишмайди, деган айб ҳам қўйилган. Ваҳоланки, у ўтган йилнинг ўзида А.Авлоний номидаги Тошкент педагоглар малака ошириш маркази синовларидан юқори балл билан ўтиб, марказ раҳбарининг ёзма ташаккурномасини олишга муваффақ бўлган.

Низомнинг 31-бандига кўра аттестациядан ўтувчиларга таълим органлари аттестация ўтказиш тартиб ва қоидаларини тушунтириш учун олдиндан семинар машғулотлари ўтказилиши белгилаб қўйилган бўлсада Низомнинг бу банди ҳам бажарилмасдан қолган. Амалдаги меҳнат қонунчилигига кўра меҳнат шартномасини бекор қилишдан икки ҳафта олдин вилоят халқ таълими бошқармаси Г.Болтаевани ёзма равишда огоҳлантириши шарт эди.

Қўшкўпир туманидаги 12-мактаб директори О.Матниёзов билан ҳам шунга ўхшаш ҳолат содир бўлди.

Уйда даволанаётганимга уч кун бўлганди, - дейди у. — Туман халқ таълими бўлими раҳбарлари менга эртага вилоят халқ таълими бошқармасига боришимни, аттестацияга чақиришаётганини айтишди. Мен бюллетенда эканимни айтсам, улар кўнишмади. Ноилож тайёргарликсиз, касал ҳолим билан саволларга жавоб бердим. Эртасига вақтинча ишга яроқсизлигим ҳақида ҳужжат олиб борсам, комиссия раиси Боймиров «Сиз вазифангизга нолойиқ топилдингиз», деб арзимга қулоқ солмади.

Матниёзовнинг куйинганича бор. У 19 йилдан буён 12-мактаб директори сифатида ибратли ишларни амалга оширган. 1986 йилда вилоят халқ таълими бошқармаси томонидан ташкил қилинган «Мактабнинг таълим бошқарувини такомиллаштириш ва унинг самарадорлигини оширишда директорнинг фаолияти» номли вилоят танловида биринчи ўринни эгаллаган ва халқ таълими аълочиси нишони берилган.

Яна бир гап. К.Боймиров раислигидаги аттестация комиссияси 7 кишидан иборат бўлиб, уларнинг орасида меҳнаткашлар ҳақ-ҳуқуқини ҳимоя қиладиган касаба уюшма ташкилотларидан бирорта ҳам вакил йўқлиги ажабланарли.

Вилоятдаги 537 мактаб директорларидан 60 нафари аттестация комиссияси синовидан ўта олмади. 154 нафари эса шартли равишда ўтди. Ҳақли савол туғилади: бу хулоса қанчалик тўғри?

Э.ЭРМАТОВ
«Ишонч» мухбири

ЗАМОНАВИЙ БОЗОР ҚУРИЛМОҚДА

Андижон вилоятининг Қорасув шаҳрида буюм бозори ва улгуржи бозор барпо этилмоқда. Буюм бозори учун замонавий талабларга жавоб берадиган 180 та савдо растаси қуриш кўзда тутилган. Улгуржи бозор мажмуи эса усти ёпиқ ўзига хос конструкция, 240 та савдо растаси ва павильондан иборат.

Вилоятда янги деҳқон ва буюм бозорларини барпо этиш, фаолият кўрсатаётганларини ободонлаштиришга катта эътибор қаратилмоқда. Ўтган йили фойдаланишга топширилган Уэум-бозор андижонликларга яхши хизмат кўрсатмоқда. Ҳозир вилоят марказидаги Янги бозор ва Шаҳрихон шаҳрида қурилиш ишлари олиб борилаётир. Марҳамат, Хўжаобод ва Қўрғонтепа туманларидаги бозорлар эса ободонлаштирилаяпти.

ЛИЗИНГГА ТЕХНИКАЛАР

Жиззах вилоят фермерлари шу йилнинг ўзида лизинг асосида 45 та трактор сотиб олишди.

Трактор ва бошқа қишлоқ хўжалик техникаларини лизинг асосида олиш синовдан ўтган қулай усулга айланди. Лизинг асосида берилаётган «ТТЗ-8011», «ТТЗ-8010» русумли тракторларга талаб ортиб бораётир. Шундан келиб чиқиб «Ўзқишлоқхўжаликмашлизинг» акциядорлик компаниясининг вилоят бўлими йил охиригача яна 50 та шундай тракторларни етказиб бериш бўйича фермерлар билан шартнома тузди. Ҳозир фермерлар фақат тракторлар эмас, бошқа турдаги қишлоқ хўжалик техникаларини ҳам лизинг асосида олмоқда. Бу йил лизинг компанияси фермерларга 7 та тележка ва бир қанча сеялкалар ҳам сотди.

(ЎзА)

ЖАМҒАРМАДАГИ БОЙЛИК

Ҳозирги кунда 2004 йил 2 декабрда қабул қилинган Ўзбекистон Республикасининг «Фуқароларнинг жамғариб бориладиган пенсия таъминоти тўғрисида»ги Қонуни амалга жорий этилмоқда. Ушбу қонуннинг мақсади фуқароларнинг жамғариб бориладиган пенсия таъминоти соҳасидаги муносабатларни тартибга солишдан иборат.

Ташкилотдаги бухгалтерлар кўпгина бошқа мажбурий ҳисоб-китобга олиш операциялари билан бир қаторда халқ банкининг махсус ҳисоб варақаларига ўз ходимларининг тегишли мажбурий ҳар ойлик жамғариб бориладиган пенсия бадалларини ўтказаяптилар. Ушбу бадал одамларнинг иш ҳақининг бир фоизини ташкил этиб, бу сумма жисмоний шахсларнинг даромадига ҳисоблаб ёзилган солиқдан тегишлича чегирилади.

– Шунингдек, жойларда амалга оширилаётган ишлар аҳволини ҳокимликлар ҳузурида ташкил қилинган махсус комиссиялар назорат қилмоқда,– дейди Юнусобод туман Давлат солиқ инспекцияси пенсия жамғармаси бўлим бошлиғи Камолиддин Бобоходжаев. – Ушбу тузилмада банк мутасаддилари, молия бўлими, солиқ инспекция вакили ҳам аъзодир. Улар жойларда мунтазам тушунтириш ишларини олиб боришмоқда. Айни пайтда туманда мавжуд 2466 та корхона ва ташкилотдан 55 минг 933 нафар ишчи-ходимнинг анкетаси қабул қилинган.

Ходим ўз хоҳишига кўра иш ҳақидан кўпроқ ажратма ўтказишни сўраб мурожаат қилиши ҳам мумкин. Бу ҳолда қўшимча маблағлар даромад солиғидан чегирилмайди.

Пенсионерлар ҳам жамғариб бориладиган пенсия тизимида иштирок этиши мумкин. Унда ўз ҳамёнларини тўлдиришнинг яна бир қўшимча манбаига эга бўлишади. Ушбу тадбирда юридик шахс, иш берувчи, жисмоний шахс, меҳнат шартномаси бўйича фаолиятини амалга оширадиган ходим жамғарилиб бориладиган пенсия тизимининг иштирокчилари ҳисобланади ва бошқа жисмоний шахслар, якка тартибдаги тадбиркорлар ҳамда ихтиёрий равишда фуқаролар қўшилиши мумкин.

Барча корхона, муассаса ва ташкилотлар меҳнат шартномасига асосан ишловчилар умумий рўйхатини ва ҳар бир ходимнинг ички ишлар бўлимлари паспорт хизмати томонидан шахсий рақам қўйилган анкеталарни корхона жойлашган ҳудуддаги халқ банки филиалига белгиланган тартибда ўтказади.

Халқ банки қонунга мувофиқ ушбу маблағларга нисбатан инфляция даражасидан юқори бўлган ҳолатлардаги даромадни жамғариб бориладиган пенсия таъминоти ҳисоб варақаларига қайд этиб боради. Ходимлар пенсияга чиқиш ҳуқуқига эга бўлганда давлат пенсиясига қўшимча равишда халқ банкидаги махсус ҳисоб рақамига ўтказилган бадалларни фоизи билан бир вақтнинг ўзида олади.

Халқ банкининг ҳудудий филиалида ушбу ҳужжат асосида ҳар бир ишловчи учун алоҳида такрорланмайдиган, умрбод унга тегишли бўлиб қоладиган махсус ҳисоб рақами очади. Шунингдек, ҳар бир ходим учун «жамғариб бориладиган пенсия дафтарча»си беришни таъминлайди.

Ю.ОЧИЛДИЕВ,
«Ишонч» мухбири

Жалолқудуқ туман марказий шифохонасида аҳоли саломатлигини муҳофазалашга катта аҳамият қаратилмоқда. Бу ерда шошилинч тиббий ёрдам, жарроҳлик, ички касалликлар, болалар хасталиклари ва жонлантириш бўлимлари мавжуд бўлиб, уларда 10 нафар шифокор ва 32 нафар ҳамшира эл соғлиғи йўлида фидокорлик кўрсатишмоқда. Шифо масканида замонавий тиббий асбоб-ускуналар ёрдамида беморлар дардига шифо берилияпти. Шунингдек, тиббиёт ходимлари малакасини ошириш асосий эътибордан жой эгаллаган.

Суратларда: ҳамширалар Рўзихол Ибрагимова ва Дилбар Орифжонова; шошилинч тиббий ёрдам бўлими биноси.
И.ҲАСАНОВ
олган суратлар

ЁШЛАР МАРКАЗИ

Мамлакат иқтисодиётида алоҳида ўринга эга Қоровулбозордаги Бухоро нефтни қайта ишлаш заводида кўплаб ёшлар меҳнат қилади. Улар яшайдиган чўл бағридаги шаҳарча аҳолисининг ҳам аксарияти навқирон авлод вакилларидир. Улар тўғрисида доимо ғамхўрлик қилаётган завод маъмурияти яна бир қулайлик яратди. Нефтчилар шаҳарчасида ёшлар маркази ишга тушди.

Бу ерда йигит-қизлар бўш вақтларини мазмунли ўтказишлари, маданий дам олишлари, жисмоний чиниқишлари учун барча шароит яратилган. Қарийб уч гектар майдонни эгаллаган ҳудудда мусиқа мактаби, спорт-соғломлаштириш саройи, Никоҳ уйи, кафетерий фаолият кўрсатади.

(ЎзА)

Қарор ва ижро

ҚАРЗНИ ТЎЛАНГУ ТИНЧГИНА ЯШАНГ

Кундалик турмушимизнинг ажралмас бўлаги, иқтисодиётнинг қон томири ҳисобланган электр энергиясисиз ҳаётни тасаввур қилолмасак керак. Албатта, бугунги тезкор замонда электр энергияси тараққиётнинг асосий омилларидандир.

Хеч ўйлаб кўрганмисиз, хонадонларимизни чароғон этиб турган бу неъмат қандай машаққатлар эвазига вужудга келишини? Ҳа, электр энергияси улкан меҳнат эвазига ишлаб чиқариладиган ва халқ хўжалигини ҳаракатга келтирадиган қувват манбаи.

Сўнгги пайтларда электр энергиясига нисбатан нотўғри муносабат шаклланганми, негадир қарздорликнинг ортиб бориши кузатиляпти. Ҳукуматимиз томонидан кўрилаётган чора-тадбирлар боис жойларда қарздорликни камайтириш бўйича юқори натижаларга эришилмоқда.

Жумладан, Самарқанд шаҳар электр тармоқлари корхонасида ҳам қатор ишлар қилинаётир. Шаҳар бўйича хатлов ўтказилиб, муддати ўтган дебитор қарзи мавжуд хонадонларга огоҳлантириш берилиб, электр энергияси тармоғидан узиб қўйиляпти. Апрел ва май ойларида ўтказилган хатлов бўйича 156 миллион 789 сўм қарз аниқланди. 1 минг 234 та хонадон тармоқдан узилди ва 86 та далолатнома тузилди. Хонадонларни кўрикдан ўтказиш даврида электр энергиясидан ноқонуний фойдаланаётганлар ҳам учраб турипти. Бундай тартиббузарларга нисбатан далолатномалар тузилиб, ноқонуний фойдаланилган электр энергияси қайта ҳисоб-китоб қилиняпти. Мисол учун, шаҳарнинг Боғдод кўчаси 15-уйининг 13-хонадонида яшовчи О. Жуманқулов хонадони кўрикдан ўтказилганда электр энергиясидан ўғринча фойдаланиш ҳолати аниқланди. Хонадонга 132 минг 295 сўм қайта ҳисоблаб берилди. Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Ўз вақтида тўлашдан бош тортганлар иши ҳуқуқ-тартибот идораларига топширияпти.

Корхона-ташкилотлар қарзи эса ҳукумат қарори асосида солиқ идоралари орқали ундириляпти. Келгуси ойда фойдаланиладиган электр энергияси учун олдиндан 30 фоиз аванс тўламаган улгуржи истеъмолчилар тармоқдан узиб қўйиляпти. Масалан, «Делфин» қурилиш корхонаси 27 миллион 455 минг сўм, «Дўстлик» ширкат хўжалиги 2 миллион 794 минг сўм, Травматология шифохонаси эса 122 миллион 552 минг сўм қарзи учун ўчириб қўйилган. Муддати ўтган қарзи мавжуд бўла туриб, тўламаётганлар суд идораларига топшириляпти. Кўрилаётган чоралар бесамар кетмаяпти. Сўнгги ойларда улгуржи истеъмолчилар қарздорлиги бирмунча камайтирилди. Ёз ойларида эса электр энергияси истеъмоли кам бўлиши ҳисобига аҳоли бўйича йиғилиб қолган қарзларни ундириш бўйича иш олиб борилади.

Н.ЮСУПОВ,
«Ишонч» мухбири

Саволингизга Тошкент Давлат юридик институти магистранти Алишер Саидов жавоб беради

САВОЛ: Ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган болаларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва ҳуқуқий тартиби қандай?

ЖАВОБ: Ҳар бир инсон, ҳар бир оила, жамиятнинг муқаддас вазифаси энг аввало қобилиятли фарзандларни ўстириш, уларни жисмоний ва маънавий жиҳатдан етук, ватанпарвар инсонлар қилиб тарбиялашдан иборат. Шунинг учун ҳам Конституциямизда «оила-жамиятнинг асосий бўғини, оналик ва болалик давлат томонидан ҳимояланади, вояга етган, меҳнатга лаёқатли болалар ота-оналарига ғамхўрлик қилишлари шарт», деб кўрсатиб ўтилган. Бу ишончли, ҳуқуқий кафолатларда халқимиз босиб ўтган узоқ ва ёркин тари-

(Боши ўтган сонда)

хий йўлнинг бетимсол сабоғи, қадим анъаналаримиз акс этиб туради.

Ота-оналар ва фарзандлар ўртасидаги ҳуқуқий муносабат, уларнинг бир-бирига бўлган меҳр-оқибати биринчи навбатда оилада намоён бўлади.

Ота-оналар болаларининг жисмонан ва руҳан етук, баркамол бўлиб етишлари учун уларга ҳеч қандай тайзиқ, руҳан таъсир етказишлари мумкин эмас. Акс ҳолда, вояга етмаган, муомалага лаёқатсиз бола ота-онанинг унга бўлган қўпол муносабатидан, унинг ҳуқуқи поймол этилишидан азият чекиб бир умрга руҳан носоғлом бўлиб қолиши мумкин». Ушбу болага етказилган маънавий азоб учун ота-оналар қонун олдида жавобгар ҳисобланадилар.

Ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган болаларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилинишига яна бир сабаб шуки, ота-оналарнинг ўз ота-оналик мажбуриятларини бажаришдан бош тортишлари ёинки бўлмаса, алимент тўлашдан бўйин товлашлари ҳисобланади.

Ота-оналик ҳуқуқидан маҳрум қилиш суд тартибида амалга оширилади. Ота-оналик ҳуқуқидан маҳрум қилиш тўғрисидаги ишлар ота (она)нинг, прокурорнинг, шунингдек вояга етмаган болаларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш мажбурияти юклатилган орган ёки муассасаларнинг даъвосига биноан кўрилади.

Ота-оналик ҳуқуқидан маҳрум қилиш тўғрисидаги ишлар прокурор ҳамда васийлик ва ҳомийлик органи иштирокида кўриб чиқилади.

Суд ота-оналик ҳуқуқидан маҳрум қилиш тўғрисидаги ишларни кўришда боланинг таъминоти учун ота-оналик ҳуқуқидан маҳрум қилинган ота-онадан алимент ундириш масаласини ҳал қилиши лозим бўлади.

Ота-оналик ҳуқуқидан маҳрум қилинган ота-она қайси болага нисбатан ота-оналик ҳуқуқидан маҳрум қилинган бўлса, шу болага нисбатан бўлган қариндошлик фактига асосланган барча ҳуқуқлардан, шу жумладан ундан таъминот олиш, шунингдек болани фуқаролар учун қонун ҳужжатларида белгиланган имтиёзлар ва нафақалар олиш ҳуқуқидан маҳрум бўлади.

Ота-оналик ҳуқуқидан маҳрум қилинган ота-онанинг бундан кейин бола билан биргаликда яшаш-яшамаслик масаласи суд томонидан уй-жой тўғрисидаги қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда ҳал қилинади. Ота-оналик ҳуқуқидан маҳрум қилинган ота-она ўз боласини моддий жиҳатдан таъминлаш мажбуриятидан озод этилмайди.

ВНИМАНИЮ АКЦИОНЕРОВ СП «ГАЗАЛКЕНТ ОЙНА»

Общее собрание акционеров СП «Газалкент Ойна»по итогам финансово-хозяйственной деятельности за 2004 год состоится 30 июня 2005 года 10.00.часов утра, по адресу– Ташкентская область, Бостанлыкский район, п.Искандер, ул.Фурката 54, в здании клуба стекольного завода.

Повестка дня:

1.Утверждение отчёта по итогам финансово-хозяйственной деятельности завода за 2004 год.

2.Утверждение отчёта ревизионной комисии и аудиторской проверки.

3.Утверждение баланса и финансового отчёта за 2004 год.

4.Утверждение трудового договора о найме руководителя СП «Газалкент Ойна»

5.Довыборы в Наблюдательный совет.

6.Разное.

Регистрация акционеров будет проводиться 30 июня 2005 года с 8.00. до 10.00 часов утра.

Наблюдательный совет

ҲУРМАТЛИ ХОНИМЛАР ВА ЖАНОБЛАР!

Республикамизнинг энг йирик ва универсал банкларидан бири Акциядорлик Тижорат «Пахта Банк» сизларга ҳисоб-китоб ва бошқа хизматларни нафақат миллий сўмда, балки фаолиятингизни янада кенгайтиришингиз учун чет эл валютасида ҳам халқаро банк амалиётида қабул қилинган бир қатор банк хизматларидан фойдаланишни таклиф этади!

Жумладан

* Чет эл операцияларини амалга ошириш учун мижозлар ва банккорреспондентларнинг, шунингдек, хорижий мижозларнинг ҳисоб-варақларини очади ҳамда ҳисоб-китобларини олиб боради;
* Ҳисоб рақамлар очиш ва уларни юритиш;
* Дебет ва кредит ҳаракати бўйича кўчирмаларни бериш ва юбориш;
* Муддатли депозитларга ва кредит қолдиқларига фоизларни ҳисоблаш ва тўлаш;
* Мижозлар ҳисоб рақамига келиб тушаётган маблағларни тушириш ва улар тақдим этган тўлов ҳужжатлари асосида чиқим қилиш;
* Эркин алмашиниладиган валюталарда келиб тушган валюталарни бошқа валюталарга конвертация қилиб бериш;
* Нақд пулсиз келиб тушган валюталарни, мижозларнинг талабига биноан нақд тарзда бериш;
* Мижозлар томонидан тақдим этилаётган тўлов ҳужжатларини расмийлаштиришда, банк реквизитларини аниқлаб бериш;
* Барча документар операцияларни амалга ошириш, жумладан:

документар аккредитивларни очиш ва улар бўйича ҳисоб-китобларни юритиш, документар аккредитивларни қабул қилиш ва уларни бенефициарга етказиш, аккредитивларни зарур ҳолларда тасдиқлаб бериш, аккредитив бўйича тўловларни амалга ошириш, импорт аккредитивлари бўйича қабул қилинган ҳужжатларни, тасдиқловчи ёки хабар берувчи банкларга юбориш, тратталарни қабул қилиш, тратталарни банк кассасида сақлаш учун қабул қилиш, инкасса ва документар инкассаларни қабул қилиш ва улар тўғрисида хабар бериш, улар бўйича тўловларни амалга ошириш;

* Номли чекларни қабул қилиш ва уларни инкассацияга тақдим этиш;
* Кафолат хатларини қабул қилиш ва улар тўғрисида хабар бериш;
* Банкнинг молиявий аҳволидан келиб чиққан ҳолда кафолат хатларини бериш;
* Берилган кафолат хатлари бўйича ҳисоб-китобларни юритиш;
* Тўловга яроқсиз нақд чет эл валюталарни қабул қилиш ва уларни яроқлиларига алмаштириб бериш;
* Мижозлар ўз депозит ҳисоб рақамларидан нақд тарзда ечиб олган чет эл валюталарини олиб чиқиб кетиш учун, уларни аризасига биноан рухсатнома бериш;
* Нақд чет эл валюталарини текшириб бериш;
* Валюта операцияларини амалга ошириш бўйича маслаҳатлар бериш;
* Конвертация қилиш учун мижозлар томонидан тақдим этилган ҳужжатларни экспертизадан ўтказиш ва эксперт комиссияси натижалари билан мижозларни хабардор қилиб бориш, ижобий хулоса берилган мижозларга сўмларни конвертация қилиб бериш;
* Кунлик банклараро савдо сессияларида қайд этилган курслар тўғрисида мижозларга хабар бериш;

Банк ўз мижозлари ва корреспондентларининг операциялари, ҳисоб рақамлари ҳамда жамғармаларини сир тутишга кафолат беради. Банкнинг барча ходимлари томонидан, унинг мижозлари, акциядорлари ва корреспондентларининг ҳисоб рақамлари омонатлари бўйича Банк операциялари қатъий сир тутилади.

Банкнинг мижозлар билан муносабати шартнома асосида ташкил этилади.

Ушбу хизматлардан фойдаланиш мақсадида «Пахта Банк»нинг исталган филиалига мурожаат қилишингиз мумкин.

«Пахта Банк» ишончли ҳамкорингиздир!

Хизматлардан фойдаланинг ва ўз фаолиятингизни янада кенгайтиринг!

«Пахта Банк» – фаровонлигингиз калитидир!

ИНФОРМАЦИЯ

о существенных фактах (событиях, действиях), затрагивающих финансово-хозяйственную деятельность эмитента ОАО "Кимёномаъдангеология-сервис"

Порядковый номер сообщения-09.

Решение общего собрания акционеров.

Вид общего собрания: годовое.

Форма проведения общего собрания очная.

Дата проведения общего собрания: 25 мая 2005 года.

Место проведения общего собрания: г. Ташкент, А.Икрамовский район, ул. Обводная, 5

Кворум общего собрания: 89,6 %, в собрании приняли участие акционеры и их полномочные представители, обладающие в совокупности 43 880 голосов из общего количества голосов –48 980

Вопросы, поставленные на голосование, и итоги голосования по ним:

1. Утверждение Наблюдательного совета за 2004 год.

(проголосовали: **за** – 43 880 голосов или 100 %, против - нет, воздержавшихся -нет).

2. Утверждение годового отчета по итогам финансово-хозяйственной деятельности за 2004 год.

(проголосовали: **за** – 43 842 голосов или 99,9 %, против - нет, воздержавшихся -38 голосов).

3. Утверждение бухгалтерского баланса, счета прибылей и убытков за 2004 год.

(проголосовали: **за** – 43 880 голосов или 100 %, против - нет, воздержавшихся - нет).

4. Утверждение аудиторского заключения и заключения ревизионной комиссии по результатам проверки финансово-хозяйственной деятельности ОАО Кимёномаъдангеология-сервис за 2004 год.

(проголосовали: **за** – 43 880 голосов или 100 %, против -нет, воздержавшихся - нет).

5. Утверждение распределения прибыли за 2004 год, размера дивидендов и формы его выплаты. (проголосовали: **за** – 43 880 голосов или 100 % , против - нет, воздержавшихся - нет).

6. Утверждение годового бизнес-плана на 2005 год.

(проголосовали: **за** – 43 880 голосов или 100 % , против -нет, воздержавшихся - нет).

7. Утверждение решения о проведении аудиторской проверки за 2005 год, утверждение аудиторской организации и предельного размера оплаты ее услуг на 2005 год.

(проголосовали: **за** – 43 841 голос или 99,9 %, против - 39 голосов, воздержавшихся – нет).

8. Выборы Наблюдательного совета:

1. Копкин Александр Николаевич (проголосовали: **за** - 43 880 голосов).

2. Гульматов Хайрулла Илхамович (проголосовали: **за** - 43 841 голосов).

9. Продление договора о найме Председателя Правления ОАО "Кимёномаъдангеология сервис". (проголосовали: **за** – 43 781 голос или 99,9 %, против – 39 голосов, воздержавшихся – 60 голосов).

10. Выборы ревизионной комиссии:

1.Назруллаева Сакина Амануллаевна

(проголосовали: **за** - 43 254 голоса или 99,8 %, против - 39 голосов, воздержавшихся – 22 голоса).

2. Хасанов Шавкат Халилович

(проголосовали: **за** - 43 209 голоса или 99,8 %, против- 39 голосов, воздержавшихся – 67 голосов).

3. Захидов Шухрат Суратович

(проголосовали: **за** - 43 209 голоса или 99,8 %, против- 39 голосов, воздержавшихся – 67 голосов).

Полные формулировки решений, принятых общим собранием.

По первому вопросу: Утвердить отчет Наблюдательного совета за 2004 год..

По второму вопросу: Утвердить годовой отчет по итогам финансово-хозяйственной деятельности за 2004 год.

По третьему вопросу: Утвердить бухгалтерский баланс, счета прибылей и убытков за 2004 год.

По четвертому вопросу: Утвердить аудиторское заключение и заключение ревизионной комиссии по результатам проверки финансово-хозяйственной деятельности ОАО "Кимёномаъдангеология-сервис" за 2004 год.

По пятому вопросу: Утвердить распределение прибыли за 2004 год:

5 % - в резервный фонд общества, 83 % - на выплату дивидендов. Размер начисления дивидендов по акциям: на 1 простую акцию – 61 сум.

Выплату дивидендов произвести денежными средствами.

По шестому вопросу: Утвердить годовой бизнес-план на 2005 год.

По седьмому вопросу: Утвердить решение о проведении аудиторской проверки за 2005 год ОАО Кимёномаъдангеология-сервис аудиторской фирмой "Экспресс-аудит" и установить предельный размер оплаты ее услуг за 2005 год в размере 800,0 тыс.сум.

По восьмому вопросу: Считать избранными в состав Наблюдательного совета:

1. Еремин А.В. – гос.поверенный
2. Копкин А.Н.
3. Гульматов Х.И.

По девятому вопросу: Продлить договор о найме с Председателем Правления ОАО "Кимёномаъдангеология-сервис" Махмудовым А.М. сроком на 1 год.

По десятому вопросу: Считать избранными в состав ревизионной комиссии:

1. Назруллаева С.А.
2. Хасанов Ш.Х.
3. Захидов Ш.С.

Изменения в персональном составе должностных лиц:
- орган управления эмитента, в котором произошли изменения:
Наблюдательный совет -

Прекращены полномочия:

Фамилия, имя, отчество	Доля участия в уставном фонде эмитента, %
1. Еремин Александр Васильевич	нет
2. Копкин Александр Николаевич	нет
3. Захидов Шухрат Суратович	0,20 %

Избраны:

Фамилия, имя, отчество	Доля участия в уставном фонде эмитента, %
1. Еремин Александр Васильевич	нет
2. Копкин Александр Николаевич	нет
3. Гульматов Хайрулла Илхамович	0,41 %

Порядковый номер сообщения-10.

Исполнительный орган -

Продлен срок полномочий Председателя Правления Махмудова А.М. на 1 год – доля участия в уставном фонде эмитента – 0,56 %.

- **дата, в которой произошли указанные изменения:** 25 мая 2005 года

- **уполномоченный орган эмитента, принявший решение, являющееся основанием указанных изменений:** Годовое общее собрание акционеров.

Порядковый номер сообщения-05.

Начисление и выплата доходов по ценным бумагам эмитента

- **вид ценных бумаг, а также категория (тип):** именные простые акции.

- **дата принятия эмитентом решения о выплате (объявлении) дивидендов по акциям** –25 мая 2005 года.

- **срок выплаты дивидендов по акциям:** с 5 июля по 25 июля 2005 года.

- **орган эмитента, принявший решение о выплате (объявлении) дивидендов по акциям** – Годовое общее собрание акционеров.

- **размер дивиденда, начисленного, выплачиваемого (выплаченного) на одну акцию указанной категории (типа):** на 1 простую акцию – 61 сум.

- общее количество акций одной категории (типа), по которым начислены доходы: простые акции – 48 980 штук.

- **форма выплаты начисленных доходов по ценным бумагам** – денежные средства.

Список аффилированных лиц ОАО «Кимёномаъдангеология сервис»

Юридические лица:

№/№	Полное наименование	Организационно – правовая форма	Место нахождения и почтовый адрес	Основание по которому они являются аффилированными лицами.	Дата с которой они являются аффилированными лицами.	Принадлежащее им количество и % голос.акций.
1	Госкомимущество РУз	Государственный комитет	г.Ташкент, пр.Узбекистанский ,55	Решение о регистрации	29 января 1999 года	24980 акций или 51 %
2.	Госкомгеология РУз	Государственный комитет	г.Ташкент, ул. Т.Шевченко,11	Договор купли-продажи акций	2 июля 2002 года	14655 акций или 29,9 %
3.	ОАО «Шаркий-Курама»	Акционерное общество	г.Ангрен, пос.Геолог	Договор купли-продажи акций	10 августа 1999 года	534 акций или 1,09

Физические лица:

№/№	Фамилия, имя, отчество	Должность	Занимаемая должность в органах управления ОАО Кимёномаъдангеология сервис»	Основание, по которому они являются аффилированными лицами	Дата, с которой они являются аффилированными лицами	Принадлежащие им кол-во и % голос. акций
1.	Еремин Александр Васильевич	Начальник управления техники и технологии геологоразведочных работ Госкомгеологии	Председатель Наблюдательного совета, Гос.поверенный	Договор № 1563 Госкомимущества	28 мая 2004 года	нет
2.	Копкин Александр Николаевич	Главный специалист по добыче полезных ископаемых Госкомгеологии	Член Наблюдательного совета	Решение Общего собрания	10 апреля 2003 года	нет
3.	Гульматов Хайрулла Илхамович	Частный предприниматель	Член Наблюдательного совета	Решение Общего собрания	25 мая 2005 года	200 акций или 0,41 %
4.	Махмудов Абдурасул Миргафурович	Начальник экспедиции	Председатель Правления	Решение Общего собрания	31 мая 2002 года	276 акций или 0,56 %
5.	Топорова Татьяна Александровна	Главный бухгалтер	Член Правления	Решение Общего собрания	31 мая 2002 года	135 акций или 0,28 %
6.	Августовский Валериан Борисович	Главный геолог	Член Правления	Решение Общего собрания	31 мая 2002 года	154 акции или 0,31 %

ЖИЗЗАХДА «ИСТИҚЛОЛ» БОҒИ

Яқинда Жиззах шаҳрида «Истиқлол» боғи қурилиб, ишга туширилди. Бу маскан болаларнинг севимли дам олиш жойига айланиб улгурди. Кўнгилочар аттракцион ўйинлари жажжилар ихтиёрида. Соясалқин бу гўшада ота-оналар ўз фарзандлари билан хоҳлаган пайтларида келиб, ҳордиқ чиқаришлари учун барча имконият мавжуд. Шунингдек, бу ерда вилоят ва республика миқёсидаги турли кўнгилочар тадбирлар, фестиваллар ўтказилмоқда.

Б.НОРҚУЛОВ,
«Ишонч» мухбири

Суратларда: боғ ҳаётидан лавҳалар

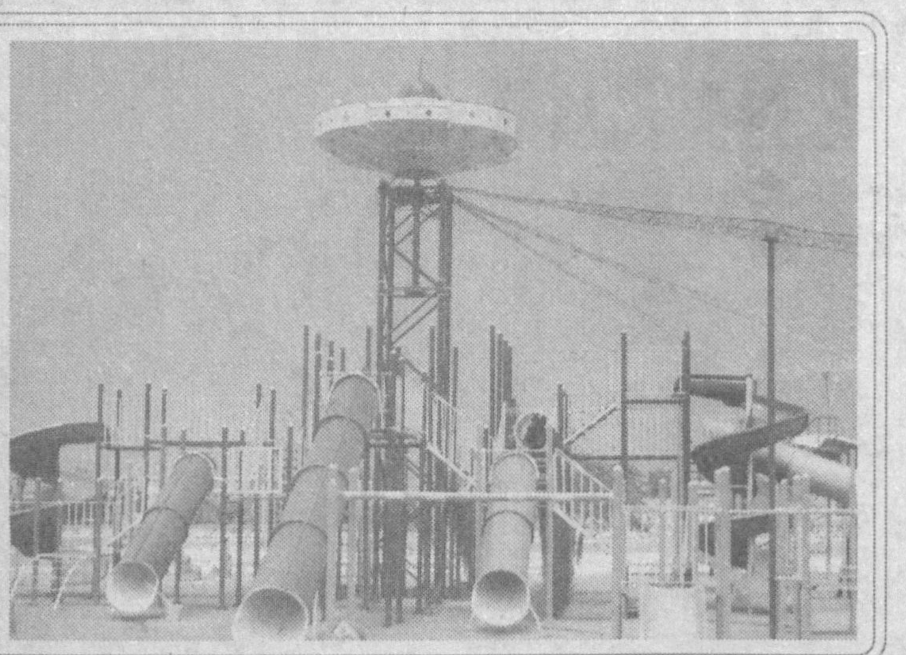

Мерос

ХАЛҚ АМАЛИЙ САНЪАТИ МУЗЕЙИ

Қадимий ва ҳамиша навқирон Хўқанди латифнинг кўрки бўлмиш «Жомеъ» масжиди мажмуаси XIX асрнинг ноёб ёдгорлиги ҳисобланади.

Масжид 1812 йилда Қўқон хони Умархон томонидан қурдирилган бўлиб, ўзининг бетакрор кўриниши билан ажралиб туради. Кенг ва равон айвонларнинг нақшинкор устунлари Ҳиндистондан келтириб ўрнатилган. Бундай устунлар 98 тани ташкил этади. Тарихий обида шаҳарга ташриф буюрган меҳмонлар билан доимо гавжум.

Яқинда «Халқаро музейлар куни» муносабати билан ушбу масжид-мажмуада халқ амалий санъати музейи тантанали равишда очилди. Тадбирда иштирок этган меҳмонлар музейнинг кундалик турмушимиздаги аҳамияти, ёшлар тарбиясидаги таъсири ва келажак авлодга бугунги ноёб санъат асарларини етказиб беришдаги ролини алоҳида таъкидладилар..

Музейни ташкил этишда яқиндан ёрдам кўрсатган Германия элчихонаси ходимлари ҳам шу кун шаҳарга ташриф буюриб, музей очилиши тадбирларида иштирок этишди.

– Инсон ҳаётида музейларнинг тутган ўрни катта, – дейди элчихона ходими жаноб Марсел Этеен – Шахсни камолотга етказишда адабиёт, санъат ва мусиқа билан бирга музейлар ҳам муҳим рол ўйнайди. Бугун фаолият бошлаган музей келгуси авлод вакилларига халқ амалий санъати дурдоналарини кўз-кўз этиб, аждодлар ҳунаридан баҳраманд этади. Биз келажакда ҳам бу борада ўз ёрдамимизни аямаймиз.

Тадбирда шаҳарнинг «Қаро кўзим» фольклор дастаси чиқишлари чет эллик меҳмонлар ва мезбонларда байрам кайфиятини уйғотди. Шундан сўнг янги музей бўйлаб экскурсия уюштирилди. Музей илмий ходимлари Ў.Солиева, Н.Абдуллаева, Ҳ.Йўлдошевалар йиғилганларга музей кўргазмалари ҳақида қизиқарли маълумотлар берди. Моҳир уста, аждодлари ишини давом эттираётган тўқувчи А.Каримов ҳамда риштонлик кулол Ваҳобжон Ҳайдаровлар томонидан яратилган чиройли буюмлар халқ амалий санъати музейидан муҳим ўрин олди.

З.БОЛТАБОЕВ

Фаолларимиз

Ғиждувонликлар Фазлиддин Ҳамидовни нафақат тажрибали врач, балки тиббиёт ходимлари манфаатларининг адолатли ҳимоячиси, ташкилотчи ва талабчан раҳбар сифатида билишади.

Атрофига 2800 дан ортиқ аъзони бирлаштирган йирик касаба уюшма қўмитаси раисини меҳнат жамоасида бошланғич ташкилот нуфузини кўтаришга эришган, иш берувчи билан мустаҳкам алоқа ўрнатган раҳбар эканлигини хатти-ҳаракатидан, гап-сўзлари ва муомала маданиятидан билиб олиш қийин эмас, албатта.

ОЛДИНДА БЎЛИШ БАХТИ

Маъмурият ва касаба уюшма қўмитаси ўртасида тузилган жамоа шартномаси 13 қисмдан иборат бўлиб, ички меҳнат тартиби қоидалари, давлат дастурлари ва ижтимоий шерикчилик тамойилларига асосланган.

— Қурултойда касаба уюшмалари фаолиятига танқидий баҳо берилди, - дейди касабақўм раиси суҳбат жараёнида. — Ўйлаб қарасак, бизнинг ишимизда ҳам жиддий камчиликлар, ҳал этилмаган масалалар бор.

240 минг аҳолига хизмат кўрсатаётган тиббиёт муассасалари бирлашмаси марказий касалхона, туғруқ мажмуаси, тери таносил касалликлари диспансери, битта марказий ва битта болалар маслаҳат, 4 та ҳудудий поликлиникалар, 50 та ҚВП, 2 та диспансер, 2 та соғломлаштириш маскани ва 1 та саломатлик марказини ўз тасарруфига олган. Туманда 8 та шифохона, 1 та поликлиника, 19 та стоматология хусусийлашган бўлиб, улар "Ортопед" хусусий шифохонаси касаба уюшмаси таркибига киради.

Муассасада ишловчи биринчи ва учинчи гуруҳ ногиронлари 33, пенсионерлар 67 нафарни, бола парвариши учун нафақа олаётганлар 420 кишини ташкил этади. Нафақалар вақтида тарқатилмаётганлиги боис касабақўм раиси туман ҳокимлиги, молия бўлими, вилоят марказий банки раҳбариятига қатъий талабномалар қўйди. Мутасадди ташкилотлар ёрдами билан ишда сезиларли ўзгариш рўй берди.

Ижтимоий-иқтисодий, ҳуқуқий, маънавий ва меҳнат муҳофазаси, кам таъминланган, серфарзанд оилалар, ногирон, ёрдамга муҳтож, ёлғизларни қўллаб-қувватлаш, техника хавфсизлиги ва соғломлаштириш масалалари доимий эътиборда.

Жамоа шартномасига "Сиҳат саломатлик йили" дастуридан келиб чиқиб, йигирмадан ортиқ ўзгартиришлар, қўшимча бандлар киритилди. Инсон манфаатлари биринчи ўринга қўйилиб, меҳнат қонунчилиги бўйича жамоатчилик назоратини кучайтириш, айниқса, хусусий корхоналарда меҳнат қилаётганлар ҳаёти ва фаолиятини муҳофазалашга қаратилган аниқ тадбирлар ишлаб чиқилди. Ходимлар техника хавфсизлиги соҳасида ўқитилиб, вақти-вақти билан аттестациядан ўтказилаяпти. Тармоқда ишлаётган 2341 нафар хотин-қиз меҳнат шароитлари қатъий назоратга олинган.

Туғруқ мажмуаси, "Тез ёрдам", реабилитация, болалар, неврология, урология, гинекология, қулоқ, бурун, томоқ касалликлари, рентген, лаборатория бўлимлари, ошхона, қозонхона мукаммал таъмирдан чиқарилиб, қулай шароит яратилди. Зарарли шароитда ишловчи 157 ходимга сут ва сут маҳсулотлари тарқатилаяпти, улар махсус кийим-кечак, пойабзал, шахсий ҳимоя воситалари билан таъминланишган.

Касабақўм ташаббуси билан бирлашмада "Тиббиёт тарихи" музейи ва кутубхона ташкил этилди. Жисмоний тарбия ва спорт ишлари оммавий тус олган. А.Темиров, Ш.Бафоев, Д.Темирова, Д.Ҳасанова, Ф.Саидова, С.Аҳмедова каби спортчилар вилоят спартакиадасида фаол қатнашиб, совринли ўринларни эгалладилар.

Маданий-маърифий тадбирлар ходимлар бўш вақтини мазмунли ўтказилишини таъминлаяпти. 400 дан ортиқ ишчи-хизматчи мамлакатимиздаги тарихий шаҳарлар ва зиёратгоҳларни томоша қилиб қайтишди.

Шифохона бадиий ҳаваскорлар жамоаси "Ўзбекистон — Ватаним маним" кўрик танловида фахрли ўринларни қўлга киритди. М.Султонов, Т.Халилов, О.Ҳосилова, Қ.Ҳалимова, Ғ.Сафаров, О. Бердиева, Ш.Жўраева, Л.Ғафурова сингари қўшиқ ва рақс шайдолари ўзларининг ижрочилик маҳоратлари билан ҳаммани қойил қолдиришди.

Ариза ва шикоятлар билан ишлаш яхши йўлга қўйилган. Касабақўм номига 34 та ёзма, 11 та оғзаки мурожаатнома тушди. 5 нафар ноқонуний вазифасидан бўшатилганлар ишига қайта тикланди. Мамлакатимизнинг баҳаво жойларидаги санаторий ва профилакторийларда дам олиб, соғлиғини тиклаган ўндан ортиқ ходим касабақўмдан миннатдор.

Соғлиқни сақлаш тизими ислоҳ қилинаётган ва бозор иқтисодиёти тамойиллари шаклланаётган ҳозирги шароитда одамларни ижтимоий-иқтисодий ва ҳуқуқий ҳимоялаш касаба уюшмасидан ташкилотчилик ишлари кўламини кенгайтириш ва фаолиятини янада такомиллаштиришни тақозо этади.

ЁЛҚИН

Спорт - соғлом авлод хизматида

РЕСПУБЛИКА БИРИНЧИЛИГИ СОВРИНДОРЛАРИ

Спорт маънавий етуклик, жисмоний баркамоллик гаровидир. Спортга ошно бўлган ёшлар қалбида дўстлик, ҳамжиҳатлик, биродарлик, ўзаро ишонч ва ҳурмат-эҳтиром, мардлик, тантилик сингари олижаноб фазилатлар камол топади. Бинобарин, жисмоний тарбия ва спорт орқали жамиятда соғлом турмуш тарзини шакллантириш баробарида Ватан, юрт келажаги учун ҳам мустаҳкам пойдевор қўйилади.

Қашқадарё воҳасининг етакчи олийгоҳларидан бири ҳисобланган Қарши Давлат университетида талабаларнинг жисмоний тарбия ва спорт билан мунтазам шуғулланиб, саломатликларини мустаҳкамлашларига катта эътибор қаратилмоқда. Замонавий жиҳозланган кўркам спорт мажмуалари ёшлар ихтиёрида. Бундан ташқари, соғломлаштириш маркази ишлаб турибди.

«Талаба» спорт клубининг жонкуяр мураббийлари катта жонбозлик кўрсатишмоқда. Кураш марказида эса дзюдо ва миллий кураш бўйича машғулотлар олиб борилмоқда. Бу ерда юз нафардан ортиқ полвонлар Абдусаид Умаров, Элмурод Соатов, Мусурмон Раҳимов каби тажрибали мураббийлардан кураш сирларини ўрганишяпти.

- Жисмоний тарбия ва спортни оммалаштиришга биринчи галдаги вазифалардан бири сифатида қараяпмиз. Шунинг учун ҳам талабаларимизнинг у ёки бу спорт турига қизиқиши тобора ортиб бормоқда, - дейди университет маънавий-ахлоқий ишлар бўйича проректори И.Худойбердиев. - Қувонарлиси, бу йўналишдаги саъй-ҳаракатларимиз ўз самарасини бераётир. Спортчи талабаларимиз орасидан турли мусобақаларнинг ғолиб ва совриндорлари етишиб чиқмоқда.

Дарҳақиқат, университетнинг иқтидорли спортчи талабалари республика ва халқаро миқёсдаги мусобақаларда муваффақиятли қатнашиб, совринли ўринларни қўлга киритишяпти. Масалан, Урганч шаҳрида бўлиб ўтган мамлакат биринчилигида етти нафар талаба қатнашиб, шундан Баҳодир Чориев, Эльбрус Соатов ва Бекзод Примов каби курашчилар шоҳсупага кўтарилдилар. Шунингдек, биология-тупроқшунослик факултети талабалари Барно Тўқлиева, Обида Алладўстовалар ҳам пойтахтимиздаги "Жар" спорт-соғломлаштириш мажмуида ўтказилган нуфузли мусобақанинг бронза медаллари билан тақдирланишди.

Ш.СУЛТОНОВ,
О.КАМОЛИДДИНОВ,
«Ишонч» мухбирлари

ЭНГ ЯХШИ ТЕХНИКА ИЖОДКОРЛАРИ

«Алоқа ва ва ахборотлаштириш соҳасидаги энг яхши рационализаторлик ихтироси» деган мавзуда ташкил этилган республика танлови талайгина изланувчан техника ижодкорлари учун жиддий синов бўлди. Ўзбекистон радиотехника, электроника ва алоқа илмий-техника жамияти ҳамда Ўзбекистон алоқа ва ахборотлаштириш агентлиги томонидан ўтказилган бу билим ва маҳорат имтиҳонида «ЎзИ-Жиззах» филиали муҳандиси Жўра Муродов ва бўлим бошлиғи Қодир Қурбоновлар абонент телефон рақамларини техник созлашга оид ихтироси учун биринчи совринли ўринни қўлга киритдилар.

«Тошкент шаҳар телефон тармоғи филиалининг Ахборот ҳисоблаш» маркази Тошкент телефон-телеграф станцияси филиалининг рақамли узатиш тармоғи мутахассислари тақдим этган рационализаторлик телефонлари ҳам яхши баҳоланиб, танлов ғолиби деб топилди.

ЯНГИ КУРС

Ўзбекистон Давлат жаҳон тиллари университетининг халқаро журналистика факултети таълимий дастурига «Журналистика фавқулодда вазиятларда» деб номланган махсус курс киритилди. Ушбу янги курс машғулотларида талабалар фавқулодда вазиятлар ҳамда ҳарбий низолар масалаларини оммавий ахборот воситаларида ёритиш тажрибалари билан таништирилади.

Халқаро Қизил Ярим Ой жамиятининг Марказий Осиёда минтақавий ваколатхонаси билан ҳамкорликда уюштириладиган ўқув машғулотларида бўлажак журналистларга халқаро инсонпарварлик ҳуқуқлари бўйича ҳам билимлар берилади.

Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, республика Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги халқаро Қизил Ярим ой жамиятининг Марказий Осиёдаги минтақавий ваколатхонаси билан мактаб, лицей, коллежларда халқаро инсонпарварлик ҳуқуқида ўқувчиларга билим бериш юзасидан шартнома тузди.

А.АЛИЕВ

САВОБ ИШГА БОШ БЎЛИБ

Бугунги кунда «Тошшаҳарйўловчитранс» ҳиссадорлик компаниясининг тармоқ корхоналарида кўплаб транспортчилар фаол меҳнат қилишмоқда. Бундан ташқари, шу соҳада фидойилик қилиб, қарилик гаштини сураётган нуронийлар ҳам талайгина. Уларни ижтимоий ҳимоялаш йўлида кўрилаётган талаблар кўлами ҳам кенгайиб бормоқда. Бундай хайрли ишларни амалга оширишда касаба уюшма кенгашлари жонбозлик кўрсатишмоқда. Компания касаба уюшмаси шу вақтгача автомобил транспорти ва йўл хўжалиги Тошкент шаҳар касаба уюшмалари кенгаши ихтиёрида эди. Транспортчиларни ижтимоий ҳимоялашни янада яхшилаш мақсадида ушбу кенгаш таркибида «Тошшаҳарйўловчитранс» компаниясининг бирлашган касаба уюшмаси ташкил топди.

Янги уюшма ўзининг кенг қамровли режасини тузди. «Сиҳат-саломатлик йили» Давлат дастурини амалга оширишга қаратилган тадбирлар ҳам белгиланди.

П. ЖАББОРОВА

ЭЛДАН ОЛИБ, ЭЛГА БЕРАМАН

ёхуд ирсоли масал санъати хусусида

Ирсоли масал Шарқ мумтоз шеъриятида энг кўп қўлланилган санъатлардан ҳисобланади. Бу санъатдан замонавий шоирларимиз ҳам маҳорат билан фойдаланиб келмоқдалар.

Шоирлар у ёки бу фикрларини тасдиқлаш ёки кучайтириш учун кўпинча ўз шеърларида халқ мақол ва маталларига, машҳур ҳикматли сўзларга, эл ичида юрган образли ибораларга мурожаат қиладилар. Бу илми бадеъда ирсол санъати, деб юритилади. Мисол учун Абдулла Орипов «Гадонинг душмани гадо бўлади» деган мақолдан ўз бадиий мақсади йўлида фойдаланиб, ҳар бир кишининг душмани ўз тоифасидан бўлиши, ҳаётнинг асосида тоифалар кураши ётиши, бу зиддият мавжудлиги ва абадгача давом этиши, дунё тугаса ҳам мазкур қарама-қаршилик тўхтамаслиги хусусидаги чуқур фалсафий фикрни ифодалайди:

Тингла, бу абадий садо бўлади:
Гадонинг душмани гадо бўлади.
Иккови бир-бирин егунича то
Ўртада бу дунё адо бўлади.

Мумтоз адабиётшуносларимиздан Атоуллоҳ Ҳусайний ёзади:

«Ирсол луғатга юбормоқтур. Бир жамоа орасида машҳур бўлган ва ул жамоа ўз каломинда турли ишларга ўхшатиш ва мисол тарзида кўп зикр қилған достон ва ҳикоятларни масал дерлар.

Аксар байтта масал келтириш, ани маҳбуб ёки мамдуҳ ёки ўзга кишига юбормоқ учун бўлур, анинг учун бу санъатни анинг тарзи эътибори била ирсол ул-масал деб атаптурлар. Ирсолдан мурод ирод (келтириш, тилга олиш) бўлиши ҳам мумкин ул маънодаким, ирод ирсол учун лозимдур ва бу ҳолда лозимни назарда тутиб, малзумни зикр қилғай бўлсалар керак (лозим –керак қилувчи, малзум – керак бўлувчи). Бу фусаҳо каломинда машҳурдур ва бу важҳни тасдиқлағучи бир нима улдурким, бу санъатни ирод ул-масал ҳам дерлар».

Бу санъат Шарқ мумтоз шоирлари ижодида кенг қўлланилган. Абулқосим Фирдавсий, Хоқоний Ширвоний, Амир Хусрав Деҳлавий, Саъдий Шерозий, Ҳофиз Шерозий, Камол Хўжандий, Атойи, Лутфий, Алишер Навоий, Бобур, Бедил, Фузулий, Машраб ва бошқа шоирлар ижодида ирсоли масалнинг гўзал ва етук намуналарини кўрамиз.

Ирсоли масал замонавий шоирларимиз ижодида ҳам кўп учрайди. Айниқса, Ғафур Ғулом, Эркин Воҳидов ва Абдулла Орипов ижодида ирсоли масал санъатининг ёрқин кўринишлари мавжуд.

Ирсоли масал хусусан сабки ҳиндий – ҳинд услуби намояндалари ижодида кўп учрайди. Бу услубга, маълумки, Амир Хусрав Деҳлавий асос солган. Кейинчалик Соиб, Бедил каби шоирлар ижодида у ўзининг авж нуқтасига етган. Ҳинд услуби намояндалари кўпинча байтнинг иккинчи мисрасини ҳикмат ва масал тарзида келтирадилар. Бу аввалги мисрада айтилган фикрни қувватлаш ва тасдиқлаш учун хизмат қилади. Бу услуб намояндалари ижодидаги аксар мураккаб ташбеҳлар билан ирсоли масал ўртасида яқин алоқа мавжуд. Фикримизнинг исботи учун Мирзо Бедил ижодидан бир мисол келтирайлик:

Дар тариқи нафъи худ кас нест муҳтожи далел,
Беасо роҳи даҳон маълум бошад кўрро.

Мазмуни: ўз фойдасига қолганда, ҳеч ким маслаҳатга муҳтож эмас. Зеро, кўр киши оғзининг йўлини ҳассасиз ҳам топади.

Ирсоли масал санъатини қўллаш асосан уч йўл билан содир бўлади. Биринчиси – машҳур мақол ёки ҳикматли сўзга ишора қилиш. Бунда кўпинча «дейдиларким», «дерлар», «масалдурким», «масала борким» каби сўз ва ибралардан фойдаланилади. Масалан, Фурқат ёзади:

«Хўбларға зўру ё зар», – эл ичра бу масал бор,
Мен хастанинг, фиғонким, илгимда зўру зар йўқ.

Шеърда ирсоли масал санъатидан фойдаланишнинг иккинчи усули – ҳеч қандай имо-ишорасиз мақол ёки ҳикматли сўзнинг ўзини келтириш.

Масалан:

Умрини ошиқ ҳамиша ўтказур орзу билан,
Ойнинг ўн беши қоронғу, ўн беши ёғду билан.

(Эркин Воҳидов)

Учинчиси – вазн ва қофия талаби билан мақолларни бир оз ўзгартириб қўллаш. Чунончи, Навоий ёзади:

Хўблар тиғи етишмастин бурун бу зор ўлар,
Чин эмишким: «Бўлса кўп қассоб, қўй мурдор ўлар».

Бу ерда: «Қассоб кўп бўлса, мол ҳаром ўлади», деган мақол шеърият қоидаларига кўра ўзгаришга учраган; вазн талаби билан «бўлса» феълининг ўрни алмашган; қофия талаби билан «ҳаром» сўзи ўрнига «мурдор» сўзи қўлланилган.

Баъзида шоирлар ўз шеърларини бошдан-оёқ ирсоли масал санъати асосига қурадилар. Масалан, Хусрав Деҳлавийнинг бир қасидаси бутунисича ирсоли масал санъатидан фойдаланиб ёзилган. Атойи, Лутфий каби шоирлар ижодида ҳам бошдан-оёқ ирсоли масал санъати асосига қурилган ғазаллар мавжуд. Мисол тариқасида Лутфийнинг машҳур бир ғазалини келтирайлик:

Аёқингға тушар ҳар лаҳза гису,
Масалдурким: «Чироқ туби қоронғу».

Тутармен кўзки, кўрсам оразингни,
Ки дерлар: «Оққан ариққа оқар су(в)».

Юзунгни туттум ортуқ ою кундин:
«Кишининг кўзидур, оре, тарозу».

Кўзунг қонимдин ийманмас, ажабтур,
Ки: «Қўрқар қайдаким қон кўрса ҳинду».

Тилар васлингни Лутфий, қил ижобат,
Ки айтурлар: «Тилаганни тилогу».

Шоирлар ўз асарларида халқ мақол-маталлари, ҳикматли сўзларидан фойдаланиш билан кифояланиб қолмай, эл ичида машҳур ташбеҳлар, образли ифодалардан ҳам кенг истифода этадилар. Чунончи, мана бу байтида Навоий маъшуқанинг ошиқларини ўз қўйида саргардон этса-да, уларнинг биротасига висол майдан ичирмаслигини «сувга элтиб, суғормай келтирмоқ» образли ифодаси орқали гўзал бир тарзда тасвирлайди:

Хизрваш хат бирла чун ҳуснунг самандин сургасен,
Юз Скандарни суға элтиб, сусиз келтургасен.

Кўпинча бирор яқини ёши улуғ ёки раҳбар киши билан сафарга жўнатар экан, одамлар: «Уни сенга, сени Худога топширдим», – дейдилар. Халқ ичида машҳур ана шу ибoрадан Навоий муҳаббат домига гирифтор бўлгани – кўнглини маъшуқасига бой берганини ифодалаш учун фойдаланади. Мен бу ерда қайғу-ғамда қолдим, жону кўнглим сен билан кетади. Шундай экан, жону кўнглимни сенга, сени эса Худога топширдим:

Кўнгул жон бирла борди ҳамраҳинг, мен дард ила турдум:
Санга жон бирла кўнглумни, сени Тенгрига топшурдум.

Абдулла Ориповнинг қуйидаги шеъри ҳам ана шундай халқона ташбеҳлар, образли ифодалардан ташкил топган:

Магар келганда ҳам қиёмат қойим
Ёр бўлсин йигитга нияти доим.
Табаррук кексанинг гапин эшитдим:
Бошинг тошдан бўлсин, дерди, илойим.
Диловар дардида тортдим узанги,
Мен ким деб адою, кимдир адойим...

Баъзан шоирлар кетма-кет икки мақол келтирадилар. Бу – ирсол ул-масалайн деб аталади. Машрабнинг қуйидаги байти айни жиҳатдан диққатга сазовор:

Тикансиз – гул, садафсиз – дур, машаққатсиз – ҳунар бўлмас,
Риёзат чекмагунча ёр васлига етиб бўлмас.

Бу байтнинг ҳар мисрасида биттадан алоҳида мақол келтирилган.

Атойининг мана бу байтида ҳам икки мақол ёнма-ён келтирилган:

Бўлди бағрим сув ғамингдин, яхшилик қил, сол суға,
Охир, эй гул, хирманин, албатта, ҳар эккан ўрор.

Ирсол ул-масалайн бир мунча мураккаб санъат бўлиб, у нисбатан кам учрайди.

Баъзида шоирлар у ёки бу мақолни ўзларининг бадиий мақсадлари учун асос қилиб олиб, унга ўз муносабатларини билдирадилар, уни янгича талқин этадилар. Бу усул, айниқса, Абдулла Орипов ижодида кўп учрайди. Масалан:

Дейдилар: ит ҳурар, ўтади карвон,
Ранжу балолардан ёнмасин жонинг.
Лекин алам қилар – бир умр гирён
Итлар орасидан ўтса карвонинг.

Маълумки, ёмон– яхшини, номард – мардни, бедард – дардмандни, истеъдодсиз – истеъдодлини... ғийбат қилади, фисқу фасод тарқатади, туҳмат уюштиради, қисқаси, ўз ҳолига қўймайди. Бу – тирикликнинг азалий ва абадий қонунияти бўлиб, мазкур мақол бундай икир-чикирларга эътибор бермаслик, танлаган йўлидан қайтмасликка даъват этади. Шоир эса бу ҳақиқатни ҳазм қилолмай, унга қарши исён кўтаради: мазкур ҳикмат ҳар қанча тўғри бўлмасин, барибир, ҳаёт карвонининг бир умр итлар орасидан ўтавериши кишига алам қилади! Ҳар турли гап-сўзларга қулоқни кар қилиш, фитна-фасодларни кўриб кўрмасликка олиш, таъна-маломатларга сабр этишнинг ҳам муайян чегараси бор-да! Шоирнинг ўзи бошқа бир шеърида таъкидлаганидек:

Йўқ-йўқ, йиллар эмас умрга эгов,
Уни емиради беомон ҳислар...

Маълум бўладики, ирсоли масал санъати шоирга фикрини шаклан ихчам ва қисқа, айни пайтда, мазмунан кенг ва теран; услубан аниқ ва лўнда, шунинг баробарида, бадиий жиҳатдан гўзал ва етук ифодалашга имкон яратибгина қолмай, шеърларнинг таъсир қувватини ошириш, уларнинг халқчиллигини таъминлашга хизмат қилади.

Эргаш ОЧИЛОВ,
филология фанлари номзоди

Шаҳрисабз туман халқ таълими бўлими ҳамда таълим ва фан ходимлари касаба уюшма туман кенгаши 72-мактаб директори Ғафур Норовга волидаи муҳтарамаси

ШОЧУЧУК аянинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

ISHONCH

МУАССИС:
Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси

Бош муҳаррир Мирғиёс ҚАЮМОВ

Таҳрир ҳайъати:
Эркин Воҳидов, Сайёра Рашидова, Жория Алимхўжаева, Маъмура Одилова, Маҳмуджон Расулов, Элёр Ёқубов, Зайниддин Рихсиев (бош муҳаррир биринчи ўринбосари), Виктор Зверев (бош муҳаррир ўринбосари «Ишонч-Доверие»), Мирзоҳид Содиқов, Шамсиддин Эсонбоев, Қудратилла Рафиқов, Мирфозил Олимов.

E-mail: ishonch@dostlink.net; ishonch1@dostlink.net

ТЕЛЕФОНЛАР:
Котибият 56-52-78;
Хатлар бўлими 56-85-43;

Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган

Босишга топшириш вақти - 21.00
Топширилди - 00.30

Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, «Бухоро» кўчаси, 24-уй. Нашр кўрсаткичи: 133; 134

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 035-рақам билан рўйхатга олинган.

IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Бичими А-2. Ҳажми 2 босма табоқ. Сотувда эркин нархда.

«Шарқ» нашриёт—матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41—уй.

Тиражи: 14198 Буюртма Г— 516

23456